

vergadering **C106 – FIN8**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

van 24 januari 2012

INHOUD

Interpellatie van de heer Filip Dewinter tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het recente engagement van de Vlaamse Regering om het fiscaal voordeel voor alle hypothecaire leningen in Vlaanderen onverminderd voort te zetten	
- 61 (2011-2012)	3
Met redenen omklede moties	15
Interpellatie van de heer Lode Vereeck tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de begrotingsmonitoring 2009 en de uitgelekte verklaringen van een adviseur van het kabinet Financiën en Begroting	
- 62 (2011-2012)	16
Interpellatie van de heer Filip Watteeuw tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de communicatieblunders van een minister van de Vlaamse Regering en van de regering in het algemeen	
- 64 (2011-2012)	38

■

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy

Interpellatie van de heer Filip Dewinter tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het recente engagement van de Vlaamse Regering om het fiscaal voordeel voor alle hypothecaire leningen in Vlaanderen onverminderd voort te zetten - 61 (2011-2012)

De voorzitter: Minister, geachte collega's, er zijn vandaag drie interpellaties geagendeerd. Ik stel voor dat we ze elk afzonderlijk behandelen. We starten met de interpellatie van de heer Dewinter. De minister-president is ook verwittigd en komt zodra de interpellatie van de heer Watteuw aan hem aan de orde is.

De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, u stelt voor om de drie interpellaties apart te behandelen. Maar toen de interpellaties werden ingediend en u een positief advies gaf, was het ook uw verzoek om ze in één debat te behandelen. U hebt dat aan het Uitgebreid Bureau gevraagd. Het Uitgebreid Bureau – meerderheid en oppositie – is daarop ingegaan.

Nu is er plots een heel andere regeling, waarbij twee ministers moeten komen antwoorden, terwijl u zelf aan het Uitgebreid Bureau hebt gezegd dat de interpellaties één geheel vormen. Ik zou willen weten wat de reden is waarom men het nu opnieuw op een andere manier doet.

De voorzitter: Mijn excuses hiervoor, maar ik dacht dat de drie interpellaties allemaal aan minister Muyters waren gericht. Ik heb niet in detail gelezen aan wie ze gericht waren. Ik dacht dat ze alle drie aan minister Muyters waren gericht. Daarom heb ik ook gezegd dat ze in één debat konden worden behandeld.

De eerste twee interpellaties zijn echter gericht aan minister Muyters en de derde is gericht aan minister-president Peeters. Het is dus het beste om ze elk afzonderlijk te behandelen. De minister-president komt in ieder geval straks om te antwoorden op de vraag van de heer Watteuw.

Een interpellatie geeft aan elke fractie de mogelijkheid om telkens als fractie op elk van de punten een betoog te houden. Ik denk dus dat we de interpellaties het beste afzonderlijk behandelen zodat elke fractie telkens van haar spreektijd gebruik kan maken.

De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter: Voorzitter, minister, geachte collega's, we kennen het referentiekader van mijn interpellatie: het federaal akkoord rond de staatshervorming regelt het gegeven dat ook de fiscale aftrek voor woonkredieten uiteindelijk ooit naar de deelstaten zal komen.

Minister, pacta servanda sunt. U kent als N-VA'er ongetwijfeld deze Latijnse uitspraak: afspraken moeten nageleefd worden. De federale overheid heeft een aantal regels opgesteld die erop neerkomen dat wanneer men een dergelijke lening afsluit, er ook een aantal fiscale voordelen zijn. Die worden op de helling gezet of die zouden op de helling kunnen worden gezet wanneer de overdracht van de bevoegdheden naar Vlaanderen wordt gerealiseerd. Wat er ook van zij, als Vlaanderen, Wallonië en Brussel de aankoop van een woning fiscaal willen blijven ondersteunen, zullen ze hoe dan ook met belastingkredieten of met kortingen moeten werken.

U hebt, samen met minister-president Peeters, toch wel enige onduidelijkheid laten ontstaan. De Vlaamse Regering heeft naar aanleiding van het debat, ook in het federale parlement, geen duidelijke antwoorden gegeven. Onduidelijkheid was troef. Miscommunicatie was troef. Omdat er bij het publiek heel wat vragen waren, hebt u donderdag halsoverkop moeten verzekeren dat Vlaanderen na overheveling van de materie, wel degelijk de bestaande regeling zal garanderen of op z'n minst met een alternatief zal komen voor de huidige

hypotheaire aftrek. Wat dat alternatief zal zijn en in hoever de fiscale regeling die momenteel aan de orde is, zal worden gehandhaafd, is niet duidelijk.

Ik citeer minister-president Peeters, die op Radio 1 donderdagmorgen in De Ochtend het volgende verklaarde: “De Vlaamse Regering mikt op een belastingkrediet, een belastingvermindering of iets anders.” “Of iets anders”, zei hij. Daardoor wordt de verwarring bij de bevolking natuurlijk nog groter.

Minister, u hebt in een kranteninterview in november 2011 verklaard: “Het is in ieder geval zeker niet zo dat dingen die federaal worden afgeschaft, zomaar zullen worden overgenomen op het Vlaamse niveau. Dat is zeker niet vanzelfsprekend. Ik begrijp dat mensen met vragen zitten, maar ik zat niet mee aan de federale onderhandelingstafel.”

Dat is natuurlijk het probleem met deze Vlaamse Regering: sp.a en CD&V, die wel aan de federale onderhandelingstafel zaten, en de N-VA niet. U voelt zich dus als N-VA-minister niet gehouden aan de eventuele afspraken die hieromtrent op het federale niveau zouden zijn gemaakt. Die federale afspraken zijn zeer minimalistisch, dat weet ik ook wel. Ze beperken zich voor wat de aftrek van de hypotheekleningen betreft, tot één zin in het federale regeerakkoord, een zeer cryptische onduidelijke zin die helemaal geen zekerheden biedt dat het bestaande systeem ook in de toekomst gehandhaafd zal worden. Maar wees gerust, u was niet alleen in het zaaien van onduidelijkheid ter zake, ook de bevoegde staatssecretaris Verherstraeten heeft niet bepaald heel veel duidelijkheid geboden, wel integendeel.

Een eerste vraag is dan ook: wat is uw standpunt ter zake? Bent u van plan om tot een nieuwe regeling te komen waar bijvoorbeeld meer zal worden ingezet op huren, huursubsidies, het verwerven van een sociale woning en dergelijke meer, en minder op het verwerven van een eigen woning? Zo ja, wat zijn de klemtonen die u eventueel wilt leggen? Of kunt u ons vandaag bevestigen dat u de intentie hebt om de bestaande federale regeling nagenoeg identiek over te nemen? Ik moet daar volledigheidshalve en waarheidsgetrouw aan toevoegen dat uiteraard ook de federale overheid reeds te kennen heeft gegeven dat ze in de tussenperiode ook nog eens tot een hervorming van het systeem wil komen waardoor de chaos nog groter wordt en de onzekerheid voor de mensen alleen maar toeneemt. Ook blijft het feit dat het niet helemaal duidelijk is in hoeverre de regeling voor degenen die in het verleden een dergelijke lening hebben afgesloten, gehandhaafd blijft en er misschien een nieuwe regeling komt voor de mensen die in de toekomst een soortgelijke hypotheeklening wensen af te sluiten.

Dat zijn allemaal vragen die snel een antwoord behoeven, niet alleen voor de sector, want dat is het minste van mijn zorgen, maar vooral voor de mensen, en dat zijn er toch wel wat. 2,6 miljoen mensen in dit land hebben in het verleden een hypotheeklening afgesloten. Ik hoop dat u de cijfers kent, maar ik heb mij laten vertellen dat ook de Vlaamse overheid niet eens op de hoogte is van het aantal Vlamingen dat momenteel over een dergelijke hypotheeklening beschikt. U zult me hopelijk ook daarover duidelijkheid kunnen verschaffen, want dat komt straks ook nog in mijn interpellatie aan bod wanneer het over de centen gaat en de middelen die overgeheveld zullen worden naar Vlaanderen om dit alles te betalen.

Mijn vragen over dit deel zijn duidelijk. Wat zijn uw intenties? Gaat u de huidige federale regeling handhaven? Bent u van plan om andere accenten te leggen? Over hoeveel Vlamingen gaat het die op dit moment een dergelijke hypotheeklening hebben? Welke zekerheden kunt u aan deze mensen op dit moment geven?

Het tweede deel, minister, betreft het financiële gegeven. U hebt heel cryptisch gezegd: Vlaanderen zal een beleid uitwerken dat de aankoop van een woning zal blijven stimuleren. Dat zijn uw letterlijke woorden. Maar de vraag die rijst, is in hoeverre u daartoe, met de beperkte financiële middelen waarover u zult kunnen beschikken in de toekomst, in staat zult zijn. In totaal wordt 1,4 miljard euro naar de deelstaten doorgesluisd, dat betekent 929 miljoen euro voor Vlaanderen. Nu reeds zijn er verschillende gezaghebbende stemmen die

zeggen dat dat onvoldoende zal zijn. Professor Nancy Huyghebaert van de KU Leuven heeft in de krant De Standaard al berekend dat liefst 4,9 miljard euro noodzakelijk zal zijn om de deelstaten volwaardig te kunnen responsabiliseren en de mogelijkheid te bieden om gelijkwaardige steunmaatregelen die nu bestaan op het federale vlak en die naar alle waarschijnlijkheid volledig zullen worden overgeheveld, te kunnen garanderen. Alleen al de woonbonus zou voor de gewesten samen al 2,7 miljard euro bedragen.

Ik heb een eigen berekening proberen te maken. Als professor Huyghebaert spreekt over 4,9 miljard euro, dan zou dat op basis van de bevolkingscijfers betekenen dat we in Vlaanderen om en bij de 3 miljard euro nodig hebben om alles te garanderen wat momenteel aan fiscale steunmaatregelen op het federale niveau wordt gerealiseerd. Met de 929 miljoen euro die wordt overgeheveld, zitten we daar natuurlijk een pak onder, meer dan 2 miljard euro om precies te zijn. Mijn vraag aan u ligt dan ook voor de hand: kloppen die cijfers van professor Huyghebaert of zijn die volkomen fout? Wat zit er nu precies in die 929 miljoen euro die wordt overgeheveld? Dat kan ik immers absoluut niet afleiden uit het federale regeerakkoord. Dat ene cryptische zinnetje is wat dat betreft zeer onduidelijk en biedt geen enkele zekerheid. Wat zit er in die 929 miljoen euro? Welke maatregelen zitten daarin? Welke fiscale stimuli zitten daarin? Hoe denkt u dat in Vlaanderen te kunnen handhaven? Waar vergist de professor zich dan in haar berekening?

Een laatste deel is: wanneer? Hoe, hoeveel, wanneer? Wanneer gaat dit allemaal gebeuren? Mijn collega Van Hauthem heeft vorige week de minister-president reeds ondervraagd over het hele gegeven van de staatshervorming en de timing ter zake. Ook in dezen is de vraag van de timing ontzettend belangrijk. 2014 heb ik gehoord. U knikt instemmend. Vanaf dan zou het de Vlaamse Regering zijn die deze maatregelen moet garanderen. Wat zijn die afspraken? Vanaf wanneer zal de Vlaamse Regering het gehele bevoegdhedenpakket overnemen en de financiering ervan garanderen?

Voorzitter, minister, tot slot heb ik nog een paar politieke bemerkingen. De Vlaming is met een baksteen in zijn maag geboren, dat weten we allemaal. Een niet-onbelangrijk deel van de Vlamingen – 2 miljoen of meer – rekent op de belastingaftrek van de hypothecaire leningen. Het zou heel onverstandig zijn van de overheid om niet snel de maximale duidelijkheid te bieden die noodzakelijk is voor de mensen die een contract hebben afgesloten, niet alleen met een bank, maar voor een stuk ook met de overheid, op basis van voorwaarden die gecreëerd worden door de overheid. De overheid moet garanties bieden dat een en ander op zijn minst gehandhaafd blijft in de toekomst.

Het moet me toch van het hart dat de manier waarop dit allemaal werd voorbereid – en ik wik mijn woorden –, op zijn minst amateuristisch is. Ik verwijt u dat niet, minister. U weet dat ik niet zo'n 'Muytersbasher' ben. Ik denk dat u daar alleen maar sterker van wordt. Ik draai al lang genoeg mee in de partijpolitiek. Ik beseft hoe het spel wordt gespeeld. We zullen daar morgen op terugkomen. U zult merken dat ik een aparte invalshoek heb.

Dit is de collectieve verantwoordelijkheid van de Vlaamse Regering. U kunt zich misschien wel ontdoen van uw verantwoordelijkheid door te zeggen dat de N-VA niet betrokken was, dat u niet aan de federale regeringsonderhandelingstafel zat, dat het uw verantwoordelijkheid niet is. Het is uw verantwoordelijkheid wel, omdat het een verantwoordelijkheid is ten aanzien van de burger, ten aanzien van de vele Vlamingen die nu op de Vlaamse Regering rekenen om een en ander uitgeklaard te zien. Beseft dat we er als Vlaamse federalisten, confederalisten, autonomisten en separatisten alle belang bij hebben, u en wij, dat we het in Vlaanderen beter doen dan het op het federale niveau het geval is geweest. 'Wat we zelf doen, doen we beter': dat moeten we ook in de praktijk brengen, vooral in dit dossier. Dit is misschien het allereerste dossier van fiscale autonomie waarin we echt het verschil kunnen maken als Vlaamse overheid. (*Rumoer*)

Ik zeg dat in alle openheid. Als het goed is, zeg ik het ook. Ik ben blij dat die middelen naar Vlaanderen komen, maar dan moet er duidelijkheid zijn over hoe het zal gebeuren en wat er

zal gebeuren. Als we dit verknoeien, en dat is op dit moment volop aan het gebeuren, minister, dan verliezen we ook de geloofwaardigheid bij een deel van de publieke opinie, dan zal men niet geloven dat de fiscale autonomie – en wat mij betreft, zelfs autonomie tout court – een haalbare en realistische kaart is in de toekomst. Doe dus wat u moet doen, neem uw verantwoordelijkheid en zorg ervoor dat er maximale duidelijkheid is op heel korte termijn, en als het kan vandaag, nu, onmiddellijk.

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, minister, collega's, sta me toe te stellen dat ik toch enigszins verbaasd was over de bijna panische reactie van de Vlaamse Regering op de aankondiging van een verdere stap in de fiscale autonomie van Vlaanderen. De onduidelijkheid was meer dan ooit troef en er werd nogal wat onzekerheid gecreëerd op het terrein. Na de kwestie van de belasting op de inverkeerstelling (BIV) – maar die komt straks nog aan bod – was er een scenario waarin de burger niet meer wist onder welk statuut hij zou vallen als hij morgen een hypothecaire lening aangaat.

Ik vind dat jammer, want ik dacht dat we in Vlaanderen met de hervorming van de Vlaamse fiscaliteit, zeker inzake onze onroerende goederen, model stonden voor nogal wat veranderingen in België. We hebben het voorbeeld gegeven, we hebben de toon gezet. Bij de vorige staatshervorming, namelijk bij de uitvoering van het Lambermontakkoord, waarbij Vlaanderen voor het eerst bevoegd werd voor belangrijke gewestbelastingen zoals de successierechten, de schenkingsrechten en de registratierechten, hebben wij aangegeven dat we met onze Vlaamse fiscaliteit sturend kunnen werken, dat we een nieuw beleid kunnen voeren en dat we de weg kunnen tonen.

We hebben dat op verschillende vlakken gedaan. Bij de registratierechten zijn we van 12,5 procent naar 10 procent gegaan en van 6 procent naar 5 procent. Dat is een drastische verlaging van die rechten. We hebben het abattement ingevoerd voor de vastgoedstarters waardoor jongeren veel makkelijker een eerste woning kunnen aankopen. 'Last but not least' en vandaag bewezen dat het 'the proof of concept' volledig kan doorstaan, was er de invoering van de meeneembaarheid, waardoor wie start met een klein appartement en daarna overgaat naar een eengezinswoning, de aftrekken kan realiseren.

Ik moet eerlijk zeggen dat ik toch verbaasd was over de heel ontwijkende reacties van de Vlaamse Regering op de volgende drie vragen die op tafel liggen. Een, onder welk statuut valt de huidige hypothecaire lening qua fiscale aftrek? Deze vraag betreft dus de vandaag lopende contracten. Twee, welk statuut wil de Vlaamse Regering voorbehouden aan de contracten die gisteren, vandaag en morgen worden afgesloten, de contracten van 2012 en 2013? Drie, als we de volle bevoegdheid krijgen op 1 januari 2014, hoe pakken we dat dan aan, welk doel willen we bereiken?

Mijn vraag ten gronde is of u het huidige systeem van fiscale aftrek van een hypothecaire lening, een gekend systeem dat zijn deugdelijkheid heeft bewezen, maximaal in werking zult houden, quid onder een Vlaamse variant, of is het de bedoeling van de Vlaamse Regering om het beleid ter zake grondig te veranderen door bijvoorbeeld in te spelen op een van de parameters die te maken heeft met de registratierechten of met een andere vorm van Vlaamse fiscaliteit? Het is meer dan vijf voor twaalf, want mensen die vandaag een lening wensen aan te gaan, weten niet goed meer onder welk statuut ze vallen. En dat terwijl Vlaanderen in het verleden een pionier was van hervormingen in de fiscaliteit. Zult u nu proberen om daar nu duidelijkheid in te creëren, quid dat die duidelijkheid het aankondigen van een status-quo is, iets wat op zich natuurlijk ook al een duidelijk standpunt is? Bedankt daarvoor.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Minister, ik vond uw reactie vorige week verbazingwekkend. "We zullen nog wel zien", is niet de reactie die ik verwacht van een minister van Financiën en Begroting. Door die uitspraak hebt u de onzekerheid afgeroepen over het woonbeleid, over de

wooninspanningen en over de ondersteuning van de wooninspanningen van de Vlaming. De grote vraag is of dat nodig was. Als ik zie dat deze Vlaamse Regering, en zeker uw partij altijd vragende partij is geweest om meer bevoegdheden te krijgen, dan ga ik ervan uit dat u daar ook op voorbereid bent, dat u daar klaar voor staat, dan u op zijn minst een houding aanneemt waaruit blijkt dat u zult proberen zo snel en duidelijk mogelijk te antwoorden als er iets komt.

Het probleem van de hypothecaire aftrek kwam twee weken geleden in de media. Eigenlijk was al langer bekend dat dit punt zou overkomen: het akkoord over de staathervorming was al langer bekend. Ik ga ervan uit dat een minister die zijn taak wil vervullen, op zijn minst alert blijft over zaken zoals het akkoord over de staatshervorming en dit onmiddellijk doorneemt op het moment dat het beschikbaar is. Twee weken geleden verscheen een artikel over de hypothecaire aftrek. Ik veronderstel dat op dat moment op uw kabinet alle knipperlichten aangingen en er groot alarm werd geslagen. Er moest een antwoord komen en er moest duidelijkheid worden geschapen. Als ik het heb over duidelijkheid, dan verwacht ik minimaal dat u aangeeft welke principes u zult hanteren en welke concrete doelstellingen u zult formuleren. Daarnaast moest er een tijdschema naar voren worden geschoven waaruit zou blijken wanneer u daarmee klaar zou zijn. Ik heb daar echter weinig concreets over gehoord.

Minister, als die bevoegdheden naar Vlaanderen komen, kan het toch niet de bedoeling zijn dat we doorgaan zoals de federale overheid deed. Daarvoor hebben u en uw partij toch niet altijd om meer bevoegdheden gevraagd. Ik wil dan ook weten wat u concreet zult doen.

Minister, ik wil van u twee zaken weten. Ten eerste, hoe komt het dat u op het moment dat het probleem van die hypothecaire aftrek bekend werd, niet onmiddellijk kon reageren? Waarom was u niet klaar? En ten tweede, welke principes zult u hanteren? Welke concrete doelstellingen hebt u al geformuleerd ten aanzien van het woonbeleid?

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Mijn partij is heel blij met de overdracht van deze bevoegdheid. Ik neem aan dat dit geldt voor de voltallige Vlaamse Regering. Ik dacht dat de partij van de heer Dewinter dat ook altijd heel belangrijk vond en hoog in het vaandel droeg. Quod non, moet ik vandaag vaststellen.

Er is inderdaad wat onduidelijkheid geweest. Ik zal dan ook de puntjes op de i zetten. Zodra de Federale Regering had uitgemaakt wat het nu eindelijk zou worden inzake timing, wettekst enzovoort, heeft deze Vlaamse Regering op donderdag om 13.16 uur een Belga-bericht verspreid waarin letterlijk staat: “Wij zullen de lopende engagementen onverminderd nakomen.” Ik denk dat men niet duidelijker kan zijn dan dat.

Mijnheer Dewinter, u zetelt in deze commissie, ik niet, maar ik ga toch proberen u iets uit te leggen. Men kan het systeem van de fiscale aftrek niet overhevelen naar Vlaanderen omdat Vlaanderen daar niet voor bevoegd is. Het moet sowieso op federaal niveau nog worden omgezet van fiscale aftrek in belastingkrediet. Het is dus redelijk eenvoudig: Vlaanderen is niet bevoegd voor de fiscale aftrek. Er moet op federaal niveau nog een wettekst komen om dat te wijzigen. Dat vraagt tijd.

In tegenstelling tot het debat over de afschaffing van de fiscale aftrek voor energiebesparende maatregelen, kan ik u garanderen dat er een belastingkrediet komt met de bijhorende financiële middelen. U maakt geen onderscheid met de bestaande, lopende hypothecaire kredieten waarvan de Vlaamse overheid heeft gezegd die onverminderd te zullen nakomen. Wat de nieuwe kredieten betreft, zullen de Vlaamse meerderheid en de Vlaamse Regering bepalen hoe bepaalde accenten zullen worden gelegd. We zullen u daar te gepaste tijde over inlichten. Nu willen wij de mensen die momenteel een lening hebben, absoluut verzekeren dat deze regering geen contractbreuk zal breken. U stuurt daar blijkbaar een beetje op aan. U

verwijt de meerderheid dat ze onrust zaait. U spreekt over problemen en onduidelijkheden. Als er iemand is die onrust zaait, dan is het wel de oppositie in grote meerderheid.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, de woorden van de vorige sprekers maken me in feite een beetje blij. Vorige week is de studie van de Leuvense professoren afgewerkt. Ze stellen duidelijk dat de transfers naar Wallonië afnemen. Dit lijkt me, in tegenstelling tot wat sommigen de voorbije maanden hebben verkondigd, een verduidelijking.

De heer Dewinter heeft net bekend dat het ruime pakket inzake fiscale autonomie effectief belangrijk is. Tot nu toe heb ik altijd gedacht dat de grotere fiscale autonomie volgens het Vlaams Belang een lege doos is. Ik heb niets anders gehoord. Sommige anderen hebben dit trouwens ook beweerd. Nu constateren we echter dat de fiscale autonomie belangrijk is. Het gaat trouwens nog maar om een klein pakket, namelijk de fiscale aftrekken. Mevrouw Homans heeft terecht opgemerkt dat de aftrekken in belastingkortingen worden omgezet. Dit is een klein facet van de autonomie. Hierna volgt nog de tariefautonomie.

Inzichten komen bij bepaalde mensen natuurlijk trager dan bij anderen. Ik ben heel blij dat de heer Dewinter en mevrouw Homans nu effectief erkennen dat ruime bevoegdheidspakketten overkomen. We krijgen een ruime fiscale autonomie.

De woorden van de sprekers van de oppositie hebben me ook wat verwonderd. Ze trachten hier onduidelijkheid te creëren. De minister heeft over de hypothecaire aftrekken gezegd wat hij kon zeggen. Hij heeft de onduidelijkheid hiermee niet vergroot.

Na 2014 komt een pakket over. De leningen die reeds zijn afgesloten, worden gehonoreerd. We zullen zien welk beleid Vlaanderen in de toekomst zelf zal invullen. Dat is het wezenlijke van autonomie. Ik heb al eerder in het Vlaams Parlement verklaard dat we in onze eigen kracht moeten geloven. We pleiten allemaal voor meer autonomie. We geloven dat Vlaanderen het zelf beter kan doen. We kunnen eigen klemtonen leggen en een beter beleid op maat voor de Vlaming voeren. We moeten die mogelijkheid volop gebruiken. Onze autonomie moet niet tot een kopie van het oude federale beleid leiden. Dat lijkt me absoluut geen goede zaak.

We hebben tijd tot 2014. Het is nu begin 2012. Het lijkt me nogal kort door de bocht nu te stellen dat de Vlaamse Regering in januari 2012 een afgewerkt beleid moet hebben dat in 2014 zal ingaan.

Mijnheer Watteeuw, we zouden in dit verband eens naar de geschiedenis moeten kijken. Ik weet niet welk parcours uw groene collega's naar aanleiding van de implementatie van de staatshervorming in 2001 hebben gereden. Het lijkt me in elk geval geen voorbeeld. Ik ben ervan overtuigd dat deze Vlaamse Regering een grotere cohesie vertoont dan de Vlaamse Regering van tien jaar geleden. De Vlaamse Regering toont nu meer daadkracht om de nieuwe staatshervorming in Vlaanderen uit te voeren. (*Rumoer*)

Mijnheer Watteeuw, het is goed de klassiekers te lezen. U moet hier niet langs de kant van de weg gemakkelijke commentaren naar anderen roepen.

Vorige week heeft de minister gecommuniceerd. Dit moest op deze manier gebeuren. Er is snel duidelijkheid gekomen. Iedereen weet nu dat de afgesloten contracten zullen worden nageleefd. We hebben nog tijd om het nieuwe beleid in te vullen.

Ik moedig de minister natuurlijk aan om hier, samen met de rest van de Vlaamse Regering, werk van te maken. De administratie zal haar werk tegen halverwege februari 2012 uitvoeren. Er komt een ruim pakket aan bevoegdheden over. Ik ben blij dat mevrouw Homans dit net heeft bevestigd. Ik vraag de minister namens mijn fractie dan ook duidelijk om dit met enthousiasme in het Vlaams beleid in te voegen en uit te voeren. Hij ziet hier terecht de merites van in. Met deze bevoegdheidspakketten boeken we grote winst.

De voorzitter: Mijnheer Watteeuw, de allusie van de heer Van den Heuvel op de staatshervorming van 2001, de Lambermontakkoorden, heeft betrekking op de overheveling van de bevoegdheid voor landbouw. Het gaat dan om de discussie tussen toenmalig minister-president Dewael en toenmalig minister Dua. Deze commissie heeft daar toen een paar keer over vergaderd. Ik meld dit maar om uw geheugen wat op te frissen.

Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Voorzitter, een aantal vragen die zijn gesteld, zijn in feite al een beetje achterhaald. Er zijn vorige week al duidelijke engagementen aangegaan. De woonbonus voor lopende leningen zorgt ervoor dat mensen niet moeten panikeren: de woonbonus wordt gewoon voortgezet. De Federale Regering effent hiervoor trouwens het pad. De hypothecaire aftrek wordt in de toekomst in een belastingvermindering omgezet. De Vlaamse overheid kan die belastingvermindering gewoon overnemen. De mensen die dit nu in twijfel trekken, willen gewoon wat onrust zaaien. Dat is echter niet nodig. De engagementen zijn uitdrukkelijk aangegaan.

Een andere vraag is of de middelen zullen volstaan om de woonbonus te blijven garanderen. Ook in dit verband is een duidelijk engagement aangegaan. Momenteel gaat het om 929 miljoen euro. Dat bedrag is gebaseerd op de cijfers voor 2010. Indien die middelen niet zouden volstaan, zullen bijkomende middelen worden overgeheveld om de woonbonus voor lopende leningen te blijven garanderen. Die engagementen zijn zeer duidelijk.

Over de nieuwe leningen moeten we hier een grondig debat voeren. We hebben daar twee jaar tijd voor. Het lijkt me voorbarig daar nu al voorafnames op te doen. Iedereen, zowel de leden van het Vlaams Parlement als de leden van de Vlaamse Regering, wil op dit vlak eigen accenten leggen.

Dit staat los van de vaststelling dat we de ondersteuning van de eigendomsverwerving belangrijk blijven vinden. Dit geldt zeker voor die groepen die het momenteel moeilijk hebben op de eigendomsmarkt. We moeten hierop blijven inzetten.

Het zou echter jammer zijn niet tegelijkertijd te kijken waar we eventueel nieuwe accenten kunnen leggen om het woonbeleid te ondersteunen. Zoals ik daarnet al heb gesteld, beschikken we over twee jaar om dit grondig voor te bereiden. Dit moet ons in staat stellen een volwaardig Vlaams woonbeleid te voeren. Enig debat en enig studiewerk lijken me hier zeker op zijn plaats. We moeten de toekomstige overheveling van al die bevoegdheden naar Vlaanderen goed voorbereiden.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik wil beginnen met de twee citaten die u naar voren brengt, mijnheer Dewinter, één citaat van minister-president Peeters en één van mij. U weet heel goed dat, toen we het erover hadden dat het niet vanzelfsprekend is dat wat federaal wordt afgeschaft, wordt overgenomen door Vlaanderen, het ging over de energiebesparende maatregelen. Dat gaat niet over een overdracht van bevoegdheden, maar over een federale begrotingsmaatregel, waarbij naar Vlaanderen werd gekeken wat wij daarvoor zouden doen. Het is niet vanzelfsprekend dat we in Vlaanderen zomaar overnemen wat daar als een begrotingsmaatregel wordt afgeschaft. Het is niet juist om dat te vergelijken met een citaat van minister-president Peeters over de bevoegdheidsoverdracht in verband met de hypothecaire lening.

Ik besef heel goed, net als heel de Vlaamse Regering, dat de overheid geen contactbreuk kan plegen op lopende engagementen. Pacta sunt servanda. De aangegane leningen moeten we houden, omdat het anders kan leiden tot een vertrouwensbreuk. Ik wens eerst en vooral uitdrukkelijk opnieuw die twijfel weg te nemen door het standpunt van de Vlaamse Regering nog eens te benadrukken. Ik citeer: “De lopende engagementen en dus lopende leningen, waarvoor Vlaanderen in de toekomst de overeenstemmende middelen zal ontvangen, zullen

worden verzekerd. De fiscale voordelen met betrekking tot de hypothecaire lening zullen in de toekomst dus blijvend gehonoreerd worden.” Veel vraagstellers hebben dat aan bod gebracht.

Er werd onduidelijkheid in het leven geroepen door wat u, mijnheer Dewinter, correct schetst in uw betoog. De gewesten zullen namelijk, na de aankondiging van de aankomende staatshervorming, niet bevoegd worden om te raken aan de belastbare grondslag van de personenbelasting. Het huidige systeem van de hypothecaire aftrek van de enige eigen woning doet dit vandaag echter wel, zoals verschillende leden hebben benadrukt. Het systeem zal dus in de toekomst verplicht moeten worden omgevormd. Maar zoals gezegd, zijn de federale plannen zo dat men het huidige systeem zo snel mogelijk wil wijzigen in een belastingvermindering aan een vast percentage van 45 procent. Die omvorming is door federaal minister van Financiën Steven Vanackere aangekondigd.

Cruciaal is dus dat het hervormde systeem van belastingvermindering – mevrouw Hostekint, u hebt het als laatste spreker nog heel duidelijk beklemtoond – in principe wel door de gewesten kan worden overgenomen, op voorwaarde dat de overeenstemmende kredieten worden overgeheveld. In dat kader bevestigde de federale minister van Financiën in een antwoord op een mondelinge vraag het volgende. Ik lees voor: “Anders dan datgene wat gebeurt bij andere bevoegdheidsoverdrachten, is het hier wel degelijk de bedoeling om na de operatie richting 45 procent de volledige som over te hevelen.” Het is hier dus een overdracht van bevoegdheid met corresponderende middelen, als ik dat goed begrijp.

Alles wordt dus in gereedheid gebracht op federaal niveau om de overdracht technisch ook mogelijk te maken. Het is wel nodig dat we als gewesten een duidelijk zicht krijgen op alle elementen en op de timing. In dat kader dringt de minister-president er bij de federale premier nogmaals op aan om zo snel mogelijk over ontwerpen van wetteksten, de corresponderende budgetten in het kader van de geplande begrotingsoperatie en een timing te kunnen beschikken. Ik denk dat uw vraag straks aan de minister-president daarop dieper ingaat, mijnheer Watteuw. Afhankelijk van de inwerkingtreding kan worden overgegaan tot het definitief vastleggen van cijfers, die op dat moment in overleg op tafel zullen liggen.

Als Vlaams minister van Financiën heb ik in de voorgaande communicatie dus altijd proberen te benadrukken dat het belangrijk is een duidelijk zicht te hebben op het volledige plaatje. Ik moet er ook op wijzen dat een federale omvorming van de hypothecaire aftrek naar een belastingvermindering die beperkt is tot een vast percentage van 45 procent, budgettaire implicaties zal hebben. De cijfers die nu naar voren worden geschoven voor de hypothecaire aftrek, in het kader van de staatshervorming, kwamen ook al voren in het Vlinderakkoord. Ze hebben dus betrekking op de situaties en de gegevens in het verleden.

Daarnaast hebt u allemaal kunnen lezen in het verslag van de Centrale voor kredieten aan particulieren (CKP) van de Nationale Bank dat er de laatste jaren een enorme opstoot is van hypothecaire kredieten, zowel qua volume als qua krediethoogte. Het budgettaire plaatje zal dus verder moeten worden opgevolgd.

Intern zijn binnen de Vlaamse overheid en specifiek door het Departement Financiën en Begroting de nodige stappen ondernomen. We hebben niet stilgezeten. We hebben een simulatiemodel laten ontwikkelen door het Steunpunt Fiscaliteit en Begroting. Dat wordt binnenkort opgeleverd. Het model zou moeten toelaten om de budgettaire impact van bepaalde gewestelijke fiscale bevoegdheden, zoals de bovenvermelde fiscale vermindering, te kunnen ramen. Ik hoop op een goed blijvende samenwerking met de federale minister van Financiën, om voor het simulatiemodel de benodigde data ter beschikking te blijven krijgen. In dat nieuwe Steunpunt Fiscaliteit en Begroting zijn middelen vrijgemaakt om de komende jaren het simulatiemodel verder uit te diepen en om verder onderzoek te verrichten naar de woonbonus.

Verschillende mensen vragen welk systeem we zullen toepassen in Vlaanderen op het moment van de overdracht. Die datum van overdracht is niet zonder belang, zoals ik al aangaf. In Vlaanderen is het percentage van wooneigenaars zeer hoog, meer dan 75 procent, en het stijgt nog jaarlijks. Dat is een belangrijk deel van het pensioen van elke hardwerkende Vlaming. We zullen het systeem, waarin men de stimulans gaat geven voor het verwerven van een eigen woning, in de toekomst verder blijven zetten. Cruciaal is dat het systeem dat men nu op federaal niveau zal wijzigen, in principe kan worden overgenomen door de gewesten. Uiteraard moet nog binnen de schoot van de Vlaamse Regering, maar ook binnen de schoot van het Vlaams Parlement, verder worden gekeken welke specifieke klemtonen Vlaanderen wil leggen, zodra we volledig bevoegd zijn.

Deze Vlaamse Regering zal de nieuwe fiscale bevoegdheden dus integreren in haar andere bevoegdheden, om zo tot een coherent woonbeleid te komen. Ook na de overdracht zal de Vlaamse Regering blijven inzetten op eigendomsverwerving. Ter zake kan ik enkel benadrukken dat ook na 2014 het stimuleren van de verwerving van een woning, zeker ook voor jonge mensen, een prioriteit zal blijven voor Vlaanderen.

Voorzitter, ik meen daarmee op alle opmerkingen te hebben geantwoord.

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik neem er akte van dat u zegt dat lopende leningen verzekerd blijven, dat de fiscale voordelen gehandhaafd zullen blijven, dat Vlaanderen die in principe zal overnemen. De gewesten zullen in de praktijk dus wellicht het hervormde systeem van belastingvermindering overnemen. Zo begrijp ik dat. U bent niet van plan om eigen accenten te leggen. *(Opmerkingen)*

Ik probeer duidelijkheid in de chaos te creëren. Uit uw woorden leid ik dus ook af dat u geen eigen accenten zult leggen, maar het hervormde systeem van belastingvermindering vrijwel ongewijzigd zult overnemen. Dan blijft er natuurlijk het grote probleem van de middelen. De meest interessante verklaring kwam immers uiteindelijk van mevrouw Hostekint. Zij heeft gesteld dat, indien de middelen niet met die 929 miljoen euro overeen blijken te stemmen, dat bedrag wel zal worden opgetrokken en de Vlaamse overheid van de federale overheid de noodzakelijke extra budgetten zal krijgen om alsnog te kunnen doen wat moet worden gedaan. Minister, u hebt het dan weer gehad over ‘corresponderende middelen’. Ik noteer dat, want dat is belangrijk, en dat komt voor een groot deel tegemoet aan de kritiek van professor Huyghebaert. Zij stelt dat dit bedrag van 929 miljoen euro voor Vlaanderen op geen enkel moment volstaat om de huidige maatregelen te garanderen. Er is sprake van een gat van 2 miljard euro, terwijl we in Vlaanderen discussiëren over de ongeveer 300 miljoen euro die we moeten vinden om het gat in de begroting te vullen. Alleen al met betrekking tot dit onderdeel van de staatshervorming discussiëren we nu al over een tekort van misschien 2 miljard euro, om ervoor te zorgen dat we het mogelijk hervormde systeem van belastingvermindering ook in Vlaanderen zullen kunnen toepassen. Dat is een debat dat we hier niet zullen moeten voeren. Dat zal federaal moeten worden gevoerd. Ik hoop dat dit alles realiteit zal blijken.

Wat mij alleszins het meest tegen de borst stuit, is het feit dat de linkerhand ter zake nauwelijks weet wat de rechterhand aan het doen is. Ik heb de indruk dat er zeker over dit onderwerp – en ik vrees ook over heel veel andere onderwerpen van deze staatshervorming – in de praktijk nauwelijks of geen enkel overleg is tussen de federale en de Vlaamse overheid. De uitspraken van de minister-president van de voorbije 24 uur wijzen daar ook op. Dit is allemaal niet overlegd. Men moddert maar wat aan. De chaos regeert. Ik hoop dat alle engagementen die nu worden genomen om de burger gerust te stellen, in de toekomst ook zullen kunnen worden gerealiseerd, maar ik durf daar heel veel vraagtekens bij te plaatsen.

Mevrouw Homans, het is niet correct om alles wat fout loopt bij de communicatie van deze regering telkens opnieuw in de schoenen van de oppositie te schuiven. Dat is een tactiek aan

het worden van deze regering. Ik zeg niet eens dat dit de schuld is van minister Muylers. Het kan ook de schuld zijn van de federale overheid of van heel de Vlaamse Regering. U zegt dat de onduidelijkheid bij de publieke opinie de fout van de oppositie is. Ik ga even voorbij aan het feit u zich nu al ministeriabel voelt en antwoordt in de plaats van de minister. Nog even geduld: morgen is er die motie van wantrouwen en stelt de oppositie u voor als de nieuwe minister, niet vandaag – niet te enthousiast zijn. Los daarvan wil ik u alleen maar zeggen dat het niet de oppositie is die onduidelijke antwoorden heeft gegeven aan de bevolking, maar wel de Vlaamse Regering, meer bepaald de minister-president. Hij heeft een aantal uitspraken gedaan in de media die heel wat vragen hebben doen rijzen.

Ik blijf erbij: we hebben dat ene cryptische zinnetje in het regeerakkoord, en daar moeten we het mee stellen. Voor het overige is er wat dat betreft nauwelijks overleg tussen de federale en de Vlaamse overheid. Minister, ik betreur dat. Ik heb het al gezegd in mijn interpellatie, en wil daar ook mee eindigen. Mevrouw Homans, net als voor uw fractie is fiscale autonomie voor ons ontzettend belangrijk. Voor mij is het misschien nog belangrijker dan voor u. Ik ben een separatist. Ik weet niet goed wat u bent: confederalist, autonomist, federalist... Wat de N-VA is, zal ooit nog wel eens blijken, maar ik ben een separatist: ik ben voor de Vlaamse onafhankelijkheid.

Minister, als we er echter zelfs niet in slagen om die fiscale autonomie op een deftige manier te organiseren, dan krijg ik mijn boodschap van Vlaamse onafhankelijkheid nooit verkocht aan de publieke opinie. U moet het dus even goed doen. U moet dit correct en efficiënt uitvoeren, om de publieke opinie ervan te overtuigen dat wat we in Vlaanderen doen, we ook echt beter doen. Tot op dit moment is dat echt nog niet gebleken, wel integendeel. Dat is misschien niet eens uw schuld of uitsluitend uw verantwoordelijkheid. Ik heb immers de indruk dat er over veel van dit soort zaken geen of nauwelijks overleg is tussen de beide niveaus, met de huidige chaos tot gevolg.

We zullen hier nog op moeten terugkomen. We zullen nog veel interpellaties moeten houden. Vóór 1 januari 2014 zullen we nog wel een paar nieuwe versies moeten aanhoren van wat u nu hebt gezegd.

Ik wens u veel succes met dit dossier, minister, want dit is een belangrijk precedent. Het is zelfs meer dan dat. In het kader van de fiscale autonomie die we allemaal zo graag willen, is dit dé testcase. In hoeverre kunnen we dit aan? In hoeverre kunnen we dit goed managen? In hoeverre brengen we dit efficiënt tot stand? We hebben niet het recht om fiscale autonomie te eisen als we niet in staat zijn om de burger zekerheid te bieden en duidelijk te laten merken dat we dit aankunnen. Dus doe uw best als Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Minister, los van het feit dat ik het inhoudelijk niet helemaal eens ben met u, vind ik dat u dit antwoord had moeten geven op de dag dat het nieuws over de hypothecaire aftrek naar buiten kwam. Ondertussen zijn we veertien dagen verder! U had intussen verder kunnen werken om dit nog concreter te maken. U hebt dat niet gedaan. Daardoor blijven er veel vragen onbeantwoord. Onder meer de vraag: zal het overgehevelde budget volstaan? Wellicht niet. Wat gaat u dan doen? Welke beleidslijnen zult u ontwikkelen? Het beste zou u dat zo vlug mogelijk duidelijk maken om die onzekerheid weg te nemen.

Door uw manier van communiceren hebt u in elk geval de indruk gewekt dat u als Vlaams minister deel uitmaakt van de federale N-VA-oppositie. Dat kan niet de bedoeling zijn.

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, de politieke schizofrenie blijft gedeeltelijk bestaan. Ik heb begrepen dat de regering in veertien dagen beslist heeft dat voor de lopende contracten

het belastingkrediet wordt gegarandeerd. Daar komt geen wijziging in, onder geen enkele vorm.

Over de onduidelijkheid voor de nieuwe contracten 2012-2013 heb ik tot nog toe geen antwoord gekregen.

Deze Vlaamse Regering is er nog helemaal niet uit naar welk nieuw systeem ze wil gaan in 2014. Mevrouw Hostekint heeft het over nieuwe accenten in de woonbonus. Ik veronderstel dat de huidige fiscale voordelen gedeeltelijk verdwijnen. Blijkbaar heerst er onenigheid binnen de Vlaamse Regering over de aanpak.

Ik wil geen doemdenker zijn – we hebben dat de voorbije jaren al genoeg moeten doen. Ik wil u waarschuwen. Knoeien met de Vlaamse fiscaliteit inzake onroerend goed kan sneller leiden tot een vastgoedcrisis dan sommigen hier durven te veronderstellen. Ik zou zeggen: Vlaamse Regering, schenk snel klare wijn, zorg voor duidelijke afspraken, zorg voor engagement. Mensen die een vastgoedproject willen aangaan en hun eerste woning kopen of bouwen, zijn daar doorgaans meer dan twaalf maanden mee bezig: de grondaankoop, het plannen en het bouwen. Dat vraagt een zekere stabiliteit in de berekening van de te maken kosten. Daarvoor is de fiscaliteit – een belastingkrediet van 45 procent – natuurlijk zeer dominant aanwezig. Daar kan geen enkele onduidelijkheid over bestaan. Minister, u moet daar zeer snel een duidelijk antwoord op geven.

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Het is me niet echt meer duidelijk. Deze Vlaamse Regering krijgt het verwijt geen nieuw beleid te willen uitstippelen. Nu, is het vandaag niet belangrijker om de mensen die al een contract hebben, te garanderen dat ze dat kunnen behouden onder dezelfde voorwaarden? Als u luidop pleit voor een nieuw beleid, welke accenten wilt u dan leggen? Wilt u contractbreuk plegen met de mensen met een lening? Ik kan me niet voorstellen dat deze meerderheid het daarmee eens is. Ik ben ervan overtuigd dat dat niet zo is.

We hebben wel degelijk een visie op een nieuw beleid. Wij willen nu enkel en alleen die mensen geruststellen die zo'n engagement, zo'n lening hebben lopen. Dat is absoluut noodzakelijk. Inzake investeringen zou het niet goed zijn om retroactief in te grijpen. Dat is een logisch gegeven. Deze Vlaamse Regering garandeert dat ze dat niet zal doen. Wie zaait er nu eigenlijk onrust? Als u het antwoord dat vandaag en in de afgelopen week al tien keer is herhaald – dat we de aangegane engagementen zullen honoreren –, niet voor waar wilt aannemen, dan vraag ik me echt af of u van kwade wil bent of dat u het gewoon niet begrijpt.

De voorzitter: De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé: Er is iets merkwaardigs aan de hand met deze staatshervorming. Ik heb er nu al een paar meegemaakt. In 1990 werd wegen en verkeer overgeheveld. Niemand vroeg zich toen af of de verkeerslichten wel zouden blijven branden. In 1992 werd Vlaanderen bevoegd voor het onderwijs. Niemand vroeg zich toen af of de leerkrachten hun loon nog zouden ontvangen.

Nu vraagt men zich plots af of de fiscale ondersteuning blijft bestaan wanneer de hypothecaire kredieten overgaan. Op het moment dat het eerste artikel daarover verscheen op 12 januari in De Tijd, heeft federaal minister Vanackere 's ochtends onmiddellijk gezegd dat de middelen die zullen worden overgedragen, integraal de behoeften zullen dekken die er op dat moment zijn, en dat wanneer de deelstaten het bestaande beleid voortzetten, de middelen die zullen worden overgedragen daar perfect mee overeenstemmen. Die discussie hoefde men dus helemaal niet te voeren.

Dat is ook wat mevrouw Hostekint zopas heeft gezegd. Als de kostprijs van de fiscale maatregelen in 2014 hoger is dan het bedrag dat is geraamd in het regeerakkoord, dan zal de overdracht groter zijn. Er wordt hier gezegd dat dat wellicht groter zal zijn. Er wordt hier

geschermd met de studie van professor Huyghebaert. Ik wil niet in discussie gaan met professoren, maar toch denk ik dat haar cijfers voor 2010 juist zijn. In haar extrapolatie naar de totaliteit voor wat het betekent in een periode van twintig jaar, houdt ze toch een aantal dubbeltellingen. Ik geloof dat ze geen rekening houdt met het feit dat een deel van de kredieten herfinancieringen zijn, die je dus de volgende jaren in aftrek moet nemen, en ook niet met het feit dat het meestal gaat om vastrentende uitgaven, die door de inflatie en de groei elk jaar minder betekenen.

Het zal wellicht meer zijn dan het bedrag dat is geraamd in het regeerakkoord. De minister van Financiën heeft op 12 januari 's ochtends uitdrukkelijk gezegd dat het integrale bedrag zal worden overgeheveld naar de deelstaten.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: In afwezigheid van mevrouw Hostekint wil ik wijzen op een vreemd spektakel dat zich hier afspeelt. Ik was hier een bevoorrecht getuige van minister Muyters, mevrouw Hostekint en mevrouw Homans die uitgebreid hebben aangetoond dat er voor de lopende engagementen geen enkel argument bestaat om er enige twijfel over te laten bestaan. Ook tegenover de budgettaire gegevens staan engagementen, en toch probeert de heer Van Mechelen paniek te zaaien door te zeggen dat men in 2014 het systeem wel eens zou kunnen veranderen. Als er geen mogelijkheid bestaat om het bestaande systeem met alle engagementen en garanties te optimaliseren in functie van de realiteit van de Vlaamse woningmarkt, waarom hebben we het dan überhaupt laten overkomen?

Mijnheer Van Mechelen, de zekerheid is geboden dat we het zo goed mogelijk willen aanpassen aan de Vlaamse woningmarkt. Stop dan alstublieft met paniek te zaaien.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Dewinter, pacta sunt servanda. U hebt het gevraagd, ik heb het bevestigd. Mijnheer Van Mechelen, ik heb uitdrukkelijk gezegd dat we wat federaal bestaat, op het moment van de overdracht maximaal overnemen. De contracten van 2012 en 2013 zijn engagementen die zijn aangegaan door de federale overheid in 2012 en 2013. Daar geldt dus: pacta sunt servanda. Ik heb het uitdrukkelijk gezegd: alles wat tot 2014 federaal wordt aangegaan en dan wordt overgedragen, zullen wij overnemen.

Mijnheer Dewinter, doen we dan niets anders? Ik heb uitdrukkelijk gezegd dat we binnen de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement moeten nagaan welke specifieke klemtonen Vlaanderen zal kunnen en willen leggen als we bevoegd zijn, zodat dat aansluit op ons Vlaamse beleid. We hebben simulatiemodellen, zowel voor de overdracht, als voor de daarna te leggen accenten.

Ik heb van federaal minister Vanackere uitdrukkelijk gehoord dat het de bedoeling is om na de veranderingen die op het federale niveau nog worden doorgevoerd, de volledige middelen over te hevelen. Ik veronderstel dat dat een engagement is dat Steven Vanackere zal nakomen.

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter: Minister, ik noteer wat u zegt. We zullen u in de toekomst herinneren aan de woorden die u vandaag hebt uitgesproken.

De centenkwestie stemt me kritisch. Pacta sunt servanda, dat zal dan wel, maar dat geldt natuurlijk ook voor de federale overheid. Ik geloof niet zo in woorden en uitspraken van ministers op radio en tv en in de media, ik geloof veeleer in het geschreven woord. Verba volant, scripta manent. Dat scripta is het regeerakkoord – het federale weliswaar.

Ik heb dat regeerakkoord meegebracht. Wat staat daarin? Op pagina 53 staat uitdrukkelijk waar het over gaat: “De gewesten zullen van het federale niveau de bevoegdheid krijgen over verschillende fiscale voordelen, die nu federaal zijn, namelijk de fiscale voordelen met

betrekking tot de materiële bevoegdheden van de gewesten en waarvoor ze voortaan de exclusieve bevoegdheid hebben. De door de gewesten toegekende fiscale voordelen zullen alleen de vorm van een belastingvermindering of -krediet mogen aannemen, en niet die van een aftrek.”

En dan verwijst men naar pagina 81 en daar staat een mooie, leuke tabel van vijf bladzijden lang. Punt 4.2 staat voor: “Fiscale uitgaven huisvesting (fiscale aftrek enige woning, verhoogde korting woonsparen, bijkomende aftrek hypothecaire intresten): 1.436.300.000 euro.” Dat is het bedrag.

Minister, ik hoor van mevrouw Hostekint en ook van u dat dit in 2014 allemaal zal worden aangepast. Ik hoor van corresponderende bedragen en dergelijke meer. Het enige wat ik vandaag weet, is: 1.436.000.000 euro. Geen frank of geen eurocent minder of meer. De heer Vanackere en aanverwanten kunnen verklaren wat ze willen: dit is het bedrag dat het federale niveau heeft uitgetrokken. We moeten ons ervoor hoeden om aan de bevolking beloften te doen die achteraf niet bevestigd zullen worden en die vandaag nergens zwart op wit op papier staan. Minister, ik waarschuw u daarvoor. Laat u niet in de luren leggen door die federale ministers en door de Federale Regering. Zij maken u wat wijs. Zij hebben die middelen niet. Dit zijn de middelen die ze willen overhevelen.

Men kan de studie van professor Huyghebaert belachelijk maken en zeggen dat zij niet helemaal juist is en dat er kan worden getwijfeld aan de bedragen die erin staan. Ik stel vast dat CD&V dit doet, bij monde van haar fractieleider. Maar ik vraag deze regering waar haar studie is. Welke zijn uw cijfers? Hoeveel hypothecaire leningen zijn er in Vlaanderen? Wat is het totaal aan middelen die deze hypothecaire leningen vertegenwoordigen? Kunt u het mij vertellen? Ik heb in dit hele debat daarover geen woord gehoord. Dat vind ik heel erg. Deze regering is op geen enkele manier voorbereid op wat gaat komen. Het enige wat we op dit moment hebben, is een studie van een Leuvense universiteitsprofessor.

Mijnheer Caluwé, u kunt dit nu wel in twijfel trekken. Maar wat zijn uw cijfers? Wat zijn de cijfers van de Vlaamse Regering? Wat zijn de cijfers van de minister van Begroting en Financiën? Vertel het mij eens. Of heeft CD&V via haar studiedienst andere cijfers ter beschikking? Ik heb er geen. Ik heb alleen wat ik lees in het federale regeerakkoord – 1.436.000.000 euro – en wat professor Huyghebaert daarover verklaart, dat we er 2 miljard euro naast zitten. En dan kom ik met mijn vragen naar hier, en de CD&V-fractieleider zegt: “Allemaal gelogen, het is niet juist.” Wat is het dan wel? Zeg het mij eens. Want dat is de realiteit. Wat zijn de cijfers waarover de Vlaamse Regering beschikt? U weet net zo goed als ik dat de Vlaamse Regering over geen enkel cijfer beschikt. Er zijn geen cijfers. Men weet zelfs niet eens hoeveel hypothecaire leningen er in Vlaanderen lopen. Men heeft zelfs dat cijfer niet. Dat stemt mij zeer kritisch over wat hier allemaal aan het gebeuren is.

We spreken hier zonder vel over onze buik. De regering weet het niet. Als we zo beginnen met dit debat, dan vrees ik het ergste voor de toekomst. Ik hoop dat iedereen dat ondertussen samen met mij wel begrepen heeft.

Met redenen omklede moties

De voorzitter: Door de heren Dewinter en Van Hauthem, door de heer Van Mechelen en door mevrouw Homans, de heer Van Dijck, mevrouw Hostekint en de heren Van Malderen, Van den Heuvel, Caluwé en Van Rompuy werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

■

Interpellatie van de heer Lode Vereeck tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de begrotingsmonitoring 2009 en de uitgelekte verklaringen van een adviseur van het kabinet Financiën en Begroting
- 62 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Iedereen kent de aanleiding van deze interpellatie. Ik zal toch even kort de geschiedenis schetsen, want de feiten, cijfers en data worden allemaal erg belangrijk om goed te interpreteren wat er gebeurd is.

Op 16 december 2009 werden in het Vlaams Parlement de begroting voor 2009, derde aanpassing, en de begroting voor 2010 goedgekeurd. Voor 2009 ging de regering in de toen voorgelegde begroting uit van een tekort van 1 miljard euro; voor 2010 zou het tekort 500 miljoen euro bedragen. Tijdens die besprekingen was een groot discussiepunt met betrekking tot de begroting 2009 het luik over de inschatting van de onderbenutting. Minister Muyters ging voor 2009 uit van een onderbenutting van 750 miljoen euro.

Heel wat leden van de oppositie – ikzelf, de heer Van Mechelen – maar vooral ook het Rekenhof waarschuwden dat dit een veel te hoge inschatting was. Ik citeer uit het onderzoeksrapport van het Rekenhof: “De in rekening gebrachte onderbenutting van uitgavenkredieten (750 miljoen euro in 2009) heeft het resultaat positief beïnvloed. Het is de eerste maal dat de tabel over de normnaleving de onderaanwending in die mate meerekent, hoewel ervan kan worden uitgegaan dat de kredieten door besparingen krap zijn bemeten. In tegenstelling tot andere elementen van de tabel, blijkt het gegeven onderbenutting niet uit de begrotingscijfers. De algemene toelichting had dan ook beter de berekening ervan meegedeeld.”

Ook tijdens de toelichting van dit rapport in de commissie Financiën verwees het Rekenhof hiernaar. Het verslag stelt: “Het is de eerste maal dat de toelichting zoveel onderbenutte uitgavenkredieten in rekening brengt, namelijk 750 miljoen euro in 2009 (...), zonder daar veel uitleg bij te geven.” Het Rekenhof stelde dus, ondanks het feit dat een aantal uitgaven krap bemeten waren, dat de onderbenutting nog nooit in die mate werd ingeschat. Nochtans antwoordde minister Muyters op het rapport van het Rekenhof dat 750 miljoen euro onderbenutting gerechtvaardigd is.

Samengevat, voor wat dit eerste luik betreft: iedereen wist dat dit een gigantisch bedrag was en dat dit niet kon worden gehandhaafd, behalve de minister.

Minister, u verwees voor de berekening ook naar een rapport van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), dat de onderbenutting schatte op 717 miljoen euro. Ook in de plenaire vergadering werd dit standpunt herhaald. Minister, u stelt dat de ingediende begroting betrouwbaar en accuraat is opgemaakt. Op 16 december 2009 stelde u in de plenaire vergadering: “Het is normaal dat we bij de opmaak van de begroting een beetje voorzichtig te werk gaan. (...) Verder is er de onzekerheid over de parameters die de federale regering zal hanteren om de dotatie te bepalen en eventueel ook om de afrekening achteraf uit te werken. Er zijn dus voldoende redenen om eerder conservatief en voorzichtig te werk te gaan.”

Samengevat: u verdedigt de begrotingscontrole 2009 op 16 december, en daar blijkt dat er een tekort van 1 miljard euro zou worden opgetekend. De verbazing was dan ook groot toen u twee weken later, op de traditionele persconferentie op het eind van het jaar, te kennen gaf dat het tekort voor 2009 niet 1 miljard euro, maar wel 1,2 miljard euro zou bedragen. Dat was vreemd, want de begroting was besproken in het Vlaams Parlement en verdedigd door de Vlaamse Regering. Maar twee weken later bleek dat u er 200 miljoen euro naast zat. Dat was een stijging met 20 procent. Het was een stijging waarvoor de oppositie en het Rekenhof u herhaaldelijk hebben gewaarschuwd.

Het leek mij onwaarschijnlijk dat u op 16 december 2009 geen enkele indicatie zou hebben gehad dat er een budgettaire ontsporing dreigde. Ik heb dat toen ook letterlijk gezegd. Ik citeer: “Ik kan echt niet geloven dat u dat op 16 december niet wist. Op 30 december pikt u dit op. Maar er is sprake van bepaalde gegevens die wij al eind 2008 kunnen weten.” Over die discrepantie – op twee weken komt er 200 miljoen euro bij – heb ik u op 12 januari in de commissie Financiën geïnterpelleerd. U gaf toen uitgebreid toelichting bij de begrotingscontrole 2009. Toen bleek dat de ontsporing in belangrijke mate te wijten was aan het feit dat de gerealiseerde onderbenutting in 2009 uiteindelijk slechts 478,8 miljoen euro bedroeg, zijnde 270 miljoen euro minder dan u had vooropgesteld.

U stelde toen het volgende. Het is een belangrijk citaat uit de commissiebijeenkomst van 12 januari: “Bij de derde begrotingscontrole 2009 werd de onderbenutting geraamd op 750 miljoen euro. In de loop van de maand december is het ambtelijk monitoringcomité meermaals bijeen geweest om de toestand van de uitvoering van de begroting te analyseren en te bewaken. In hun rapportering aan het ministerieel monitoringcomité was er geen indicatie te vinden voor de gerealiseerde afwijking ten opzichte van de geraamde onderbenutting.” Dat hebt u op 12 januari verklaard: in december was er geen indicatie te vinden voor de gerealiseerde afwijking ten opzichte van de geraamde onderbenutting. Op dit citaat reageerde uw medewerker.

Vorige week vernamen wij dan dat uw kabinetsadviseur in een mail van januari 2010 stelt dat u op 12 januari in de commissie Financiën hebt “gelogen”, en dat er wel degelijk indicaties waren dat de geraamde onderbenutting niet zou worden gehaald. Er wordt in die mail verwezen naar het departement Onderwijs, dat aan het “overbenutten” was. Dat is een ernstige zaak. Want de minister is zijn kabinet, en het kabinet is de minister. Zonder correcte informatie kan het parlement zijn taken niet uitvoeren. Vorige week verschaftte u in de pers uitleg. U stelde dat u niet hebt gelogen, maar dat uw kabinetsmedewerker zich heeft vergist. De standpunten in de mail gaan niet over details, waarin men zich zou kunnen vergissen. Het gaat over fundamentele zaken: over de kern van het debat dat wij eind 2009, begin 2010 hebben gevoerd. De stellingen van uw kabinetsmedewerker kunnen niet zomaar als vergissingen onder de mat worden geveegd. Vandaar deze interpellatie, want er moeten heel wat onduidelijkheden worden uitgeklaard.

De concrete vragen waar wij ons in de commissie over moeten buigen, zijn deze: wat wist u op 16 december en wat wist u op 12 januari? Ik herhaal dat u op 12 januari in deze commissie verklaarde dat in de loop van december geen indicatie was te vinden voor de gerealiseerde afwijking ten opzichte van de geraamde onderbenutting. Anders gesteld: u hebt een verschil van 270 miljoen euro niet zien aankomen. De oppositie had daar veel vragen bij. In uw verdediging verwees u vorige week ook naar een nota aan het ministerieel comité. Die nota hebt u op 5 februari 2010 aan de commissieleden bezorgd. Die nota is door de secretaris-generaal overgemaakt. Deze nota betreft de toestand van eind november 2009, en bevat een prognose van de einduitvoering van de begroting van de geconsolideerde Vlaamse overheid op datum van 31 december 2009.

Ik moet eerlijk zeggen dat ik twee jaar geleden die nota heb opzijgelegd. Ik zal u ook zeggen waarom: die nota was gedateerd 17 december. Hier gaat het over de vraag wat u op 16 december hebt gezegd. In de mail van uw medewerker staan vijf punten vermeld. Zij komen overeen met de motie die in de plenaire vergadering ter stemming is voorgelegd. In die motie vroeg ik u, naar aanleiding van mijn interpellatie, een vijftal zaken. En het tweede punt is de vraag om alle rapporten van november en december te overhandigen. Op 5 februari krijg ik dit rapport, gedateerd 17 december. Het enige verwijt dat ik mezelf dan kan maken, is dat ik daar niet op ben doorgegaan. Ik dacht toen dat de cijfers van 17 december dateerden. Het rapport was in briefvorm opgesteld. De minister leek dus in zekere zin ‘off the hook’.

De vraag is nu of dit toch niet het rapport is waarop u zich hebt gebaseerd. Als dat de cijfers zijn waarop u zich hebt gebaseerd, dan is dat voor u toch enigszins belastend. Twee jaar

geleden dacht ik van niet. U kwam met die cijfers een dag nadat u uw verklaringen hebt afgelegd. Als u die cijfers aandachtig bekijkt, dan is er toch wel een probleem. Intussen heb ik uit alle reacties en uit de commotie over de mail en uit uw reactie begrepen dat dit wel degelijk de cijfers zijn waarop u zich zou hebben gebaseerd, maar dat zijn de vragen die ik graag aan u zou willen stellen.

Volgens de voorlopige prognose in deze nota waarin cijfers staan van eind november 2009 – nogmaals: waarvan ik niet weet of u ze hebt op 16 december – zou er dus op 31 december een ESR-vorderingensaldo worden gehaald van min 1,126 miljard euro. Dat is 126 miljoen euro boven de doelstelling en dat lijkt me dan toch een heel duidelijke indicatie van een ontsporing ten opzichte van de doelstelling.

Er wordt in de nota ook verwezen naar een aantal maatregelen die het begrotingsaldo nog kunnen reduceren. Dan nog zou het ESR-begrotingsaldo volgens de prognose van dit rapport boven de doelstelling uitkomen, namelijk op 1,06 miljard euro.

In ieder geval is op basis van dit rapport duidelijk dat er een aanwijzing is dat we boven de 1 miljard euro zouden uitkomen. Dan is mijn vraag: hoe is dit te verklaren in het licht van uw antwoord in de commissie Financiën op 12 januari – ik heb het niet over 16 december – waarin u stelt dat er in december geen indicatie op ontsporing was? Want dit was misschien wel niet op 16 december beschikbaar, maar zeker op 17 december.

Ten tweede: wanneer hebt u dit rapport ontvangen? Van wanneer was u in het bezit van dit rapport of was u op de hoogte van de inhoud ervan? Ik herhaal het: het rapport werd verstuurd daags na de plenaire vergadering. Als u het nog niet eerder had gezien, dan ga ik ervan uit dat u juridisch gezien kunt stellen dat u op 16 december nog geen zicht had op de inhoud van dit rapport. Toch verwijst u de afgelopen dagen steeds naar dit rapport. Toch hebt u ons twee jaar geleden dit rapport opgestuurd. In de tweede helft van december hebt u in ieder geval zicht op de inhoud, en dat is in tegenstrijd met uw antwoord van 12 januari.

Er werden voor 16 december ook meerdere monitoringrapporten uitgevoerd. Deze monitoringrapporten zijn natuurlijk van essentieel belang om na te gaan of er al dan niet reeds indicaties waren voor een ontsporing en of u daar op 16 december al dan niet van op de hoogte had moeten zijn toen u uw verklaring gaf aan het parlement. Deze rapporten werden niet ter beschikking gesteld van het parlement. Het is over deze rapporten dat uw kabinetsadviseur in de bewuste mail stelt dat ze “in geen geval kunnen ter beschikking worden gesteld”.

Er is dus één rapport. Wij vroegen er in de motie meerdere. De adviseur die nogmaals puntje per puntje de motie afloopt, zegt hierover dat men de rapporten – meervoud – niet ter beschikking kan stellen. Om dit debat inhoudelijk te kunnen voeren, heb ik aan de parlamentsvoorzitter gevraagd of hij er toch nog voor zou kunnen zorgen dat deze monitoringrapporten ons ten langen leste gisteravond ter beschikking zouden worden gesteld. Dat kon niet op zo’n korte termijn. De parlamentsvoorzitter stelt voor en ik citeer: “dat u desgevallend morgen in de commissie uw verzoek om de andere monitoringrapporten te bekomen, rechtstreeks richt tot de minister. Ikzelf als parlamentsvoorzitter faciliteer als blijkt dat de regering zijn beloftes niet nakomt”.

Minister, ik vraag u dus om alle monitoringrapporten, zoals we ook twee jaar geleden hebben gevraagd, van november en december onverwijld ter beschikking te stellen van de commissie. De vraag is of u daartoe bereid bent.

De hoofdvraag blijft natuurlijk hoe u uw verklaringen in de commissie Financiën van 12 januari rijmt met de verklaring van uw kabinetsadviseur in de bewuste mail dat er wel degelijk indicaties waren van een ontsporing van de uitgaven. Hoe rijmt u dat met de cijfers die in het monitoringrapport de dato 17 december stonden? Hoe rijmt u dat met eventuele cijfers die wij nog niet kennen, van eerdere monitoringrapporten?

Mijn tweede vraag is een ondergeschikte vraag. Het belangrijkste discussiepunt wat uiteindelijk toch leidt tot de ontsporing van de begroting, heeft te maken met de onderbenutting. Het Rekenhof had bedenkingen bij zowel de omvang als de berekeningswijze. Het verslag stelt: “Het is de eerste maal dat de toelichting zoveel onderbenutte uitgavenkredieten in rekening brengt, namelijk 750 miljoen euro in 2009, zonder daar veel uitleg bij te geven. Onderbenuttingen blijken nochtans niet onmiddellijk uit de begrotingscijfers”. U hebt in de commissie en in de plenaire vergadering die onderbenutting meermaals realistisch en gerechtvaardigd genoemd. U verwees ook naar de berekening voor uw rekening naar de inschatting van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). Uw kabinetsmedewerker verklaart in de mail dat de raming van de onderbenutting van 2009 “met de grove borstel” is gebeurd en “Dat mogen we ook nooit toegeven”.

Opnieuw is mijn vraag: hoe rijmt u de stelling van uw kabinetsadviseur met de ramingmethodologie voor de onderbenutting? Heeft hij zich daar ook vergist?

De voorzitter: Als voorzitter van de commissie zou ik toch één zin willen voorlezen. Het monitoringcomité zegt in zijn verslag, en zegt dat elke keer: “Zoals u weet, dient men de tussentijdse uitvoeringsgegevens met grote omzichtigheid te hanteren en kunnen ze niet als dusdanig gehanteerd worden om de toestand per 11/12 uit af te leiden. Deze cijfergegevens worden dan ook hierbij enkel ten titel van inlichting versterkt”. We moeten dus goed weten dat het monitoringcomité prognoses maakt op basis van bepaalde hypothesen. Of die hypothesen bewaarheid worden of niet, zal achteraf blijken. Dat is elk jaar zo. Ik spreek uit ervaring en uit de tijd dat minister Van Mechelen hier zat en op het einde van het jaar bepaalde cijfers bekendmaakte over het vorderingsaldo. Op het einde van het jaar worden die hypothesen al dan niet bewaarheid. Dat hangt af van de omstandigheden. Er is hier een vork naar voren geschoven.

Ik zeg dit, mijnheer Vereeck, omdat de commissie heel goed moet weten in welke context een ambtelijk comité functioneert. Hier gaat het om prognoses ten titel van inlichting, het gaat niet over cijfers waar men niet van kan afwijken.

Een voorzitter van een commissie mag informatie geven als het gaat over budgettaire gegevens en de werking van het afsluiten van bepaalde dingen, mijnheer Sanctorum. Iedereen heeft recht om te weten hoe dat technisch in elkaar zit.

De heer van Rouveroij heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroij: Voorzitter, ik vind toch dat u aan toonzetting doet, en dat vind ik ongepast. Maar goed, laten we naar de feiten gaan.

Open Vld schaat zich voor 100 procent achter de interpellatie van de heer Vereeck van LDD, helder uiteengezet, een analyse die we bijtreden. Ik zal niet in herhaling vallen, maar ik wil samengevat nog eens het standpunt van Open Vld daaromtrent verwoorden.

De hamvraag heeft de heer Vereeck al geformuleerd: wat wist de minister, of, aanvullend, wat behoorde de minister op 16 december te weten? In welke mate heeft de minister de informatie die hij wist of behoorde te weten, met de parlementaire gemeenschap gedeeld? Laat het in de verhoudingen tussen minister en parlement duidelijk zijn dat de minister moet zorgen voor correcte informatie, dat hij daar vervolgens zijn visie op loslaat en het aan ons is om daaromtrent van visie te verschillen. Het debat moet gaan over de politieke keuzes die worden gemaakt. Het kan niet zo zijn dat de eerste opdracht van een parlamentslid, weze het een oppositielid, moet zijn een antwoord te zoeken op de vraag of cijfers die worden overhandigd, al dan niet correct zijn en of de minister al dan niet gelogen heeft.

Minister, op 16 december had u kennis van het feit dat de onderbenutting met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid de 750 miljoen euro die u had geraamd, niet zou halen. Daarvoor zijn er een hele reeks indicaties, niet alleen het rapport van 17 december,

waar de heer Vereeck naar verwees. Dat kwam zagezegd een dag te laat. Maar laten we samen toch maar hopen dat de minister zo kort op zijn beleidsdomein zit dat hij niet verrast wordt door documenten aangemaakt door zijn administratie en dat hij die niet voor de eerste keer leest op het moment dat ze fysiek of digitaal aan hem worden overhandigd. Ik ga ervan uit dat de minister en zijn kabinet in een constante dialoog treden met hun achterliggende administratie en dat die administratie ook zo fair is om de gegevens waarover zij beschikt, te delen met het kabinet en de minister.

Maar die relatie tussen de ambtenaar en de minister is voor ons niet ogenblikkelijk zichtbaar. Wij kunnen daar bijzonder weinig informatie halen, ze wordt met ons niet direct gedeeld. We zijn dus helemaal afhankelijk van de communicatie die de minister voert of die we in de pers lezen. Daarom moet ik onrechtstreekse bewijzen aanvoeren waaruit blijkt dat die informatie in verband met de onderbenutting en het feit dat de begroting 2009 zou afsluiten met een tekort van veel meer dan 1 miljard euro, wel degelijk beschikbaar was.

In de dagen voorafgaand aan 16 december, de dag van het debat in de plenaire vergadering, heeft zich een ander debat voltrokken in de pers. Het was een discussie tussen u, minister, en uw collega-minister Smet, ergens rond 10 december. U voerde een pittig debatje met uw collega over de vraag hoe het nu zat met de onderwijsslone. Op dat ogenblik ging het over het feit dat de onderwijsslone met ongeveer 70 miljoen euro waren onderschat en dat die 70 miljoen euro nog onvoldoende is om de 270 miljoen euro te rechtvaardigen. Uit deze discussie blijkt minstens dat wat betreft de onderwijsslone op zich er al een gat zou ontstaan van 70 miljoen euro. Meer nog, het is redelijk te veronderstellen, wat blijkt uit de mail van uw medewerker die dan toch een expert is inzake begroting, dat de onderwijskredieten als dusdanig naar alle waarschijnlijkheid ook een onderbenutting vertoonden en dat het wel eens over veel meer zou kunnen gaan dan 70 miljoen euro. Zo spurten we het verschil misschien dicht tussen de 70 en de 270 miljoen euro.

Ik citeer daarvoor de mail van de medewerker nog eens voor alle zekerheid. Uw expert begroting zegt: “Er waren wel al indicaties dat we de onderbenutting niet gingen halen, met name door die smeerlappen van Onderwijs, die in plaats van de gebruikelijke onderbenutting aan het overbenutten waren.” Dat is een eerste signaal, absoluut duidelijk en naar mijn aanvoelen minstens voor uw expert duidelijk, want op basis daarvan heeft hij op 12 januari ook gereageerd. Dan is het natuurlijk spijtig vast te stellen dat voor de expert op uw kabinet de situatie helder is, maar dat dat voor zijn minister niet zo is. Dat is een op zich trieste vaststelling.

Als we het verslag overlopen van 12 januari, dan citeer ik een korte bloemlezing van een aantal belangrijke leden van deze commissie, voorzitter, om met u te beginnen. U zegt: “Dat de benuttingsgraad hoger zou zijn dan verwacht en de uitgaven hoger dan gebudgetteerd, kon enkele maanden geleden eigenlijk al worden voorzien.” Zeer juist. U bent inderdaad een gezaghebbende bron, dat willen we bij dezen nog eens beklemtonen. We moeten niet eens enkele maanden terug kijken. Tussen 16 december en 12 januari zit zelfs geen maand, maar slechts 28 dagen. Dat is een eerste vaststelling.

Voor alle zekerheid herhaalt u dat nog eens: “De hoge aanwendingspercentages konden trouwens worden voorzien. De huidige Vlaamse Regering heeft door verwijzingen naar de onderbenutting van de kredieten de illusie gecreëerd” – en vele illusies steunen op leugens – “dat het allemaal nog zou meevallen.” Dit zijn woorden van onze commissievoorzitter.

De heer Vereeck heeft zichzelf geciteerd. De citaten waren juist en terecht. Ik zal ze niet herhalen.

Ik stap over naar de heer Van den Heuvel. Ik heb hem zondag al geciteerd als een zeer gewaardeerde expert van de CD&V-fractie inzake de begroting. De heer Van den Heuvel verklaart op 12 januari: “Minister, ik moet eerlijk zeggen dat u er niet onmiddellijk toe hebt bijgedragen om de discussie te objectiveren en dat verhoogt het spanningsveld dat we hier

willen oproepen, namelijk dat u inderdaad de informatie waarover u beschikt, niet gebruikt en niet deelt met de parlementaire gemeenschap.”

De heer Peumans, de voorzitter, visionair als altijd, zei toen, in 2010: “Ik stel voor dat als we de rekening van 2009 hebben, heel waarschijnlijk in 2011, we dan opnieuw de confrontatie aangaan.” We voeren deze discussie iets later, het is ondertussen 2012 en, toegegeven, we doen dat niet op basis van de rekening van 2009, maar op basis van het mailverkeer tussen uw kabinetsmedewerker en de fractie van de N-VA.

De heer Van Mechelen, de gewaardeerde gewezen minister van Begroting, die terecht door u allen wordt omschreven als een expert ter zake, geeft in januari 2010 een heldere analyse over de feiten die zich toen ontolden. Hij zegt: “Misschien is het niet onverstandig, minister, om gewoon respect op te brengen” – dat vragen we van u: respect voor de parlementaire gemeenschap, respect voor het debat en ook respect voor feiten, geef ze weer, deel ze met ons en creëer geen illusies – “en te proberen de waarheid zo goed mogelijk te vatten” – toen is het woord ‘leugen’ niet gevallen, maar het begrip ‘waarheid’ werd toch al in beeld gebracht – “vooraleer u commentaar geeft.”

Tegelijkertijd is dit ook een antwoord op degenen die beweerden dat er in 2010 op de banken niet gereageerd werd op de situatie. De heer Vereeck deed het daarnet al, maar ook wij willen bij dezen onderstrepen dat er toen wel degelijk werd gereageerd, maar binnen de context van 2010.

Collega's, sta me toe om de sprong te maken van 2010 naar wat er morgen te gebeuren staat. Voor Open Vld behoort dit mailverkeer tot het water dat in de emmer zit. De vele incidenten die zich tussen begin 2010 en vandaag hebben voorgedaan – de minister-president omschrijft ze als akkefietjes, het ene al wat groter dan het andere – hebben gaandeweg de emmer gevuld. De spreekwoordelijke druppel wordt morgen ter discussie voorgelegd. De heer Keulen heeft vorige week de mail ter beschikking gesteld op basis waarvan de Open Vld tot de conclusie komt dat de houding van de minister ten overstaan van de parlementaire gemeenschap niet veel is veranderd sinds 2010. Dat betreuren wij. Dat is de lijn die wij willen trekken. De mail die de heer Keulen naar voren schoof, toont andermaal aan dat u niet op een correcte manier met de feiten omgaat, dat de informatie die u aan de burger bezorgt, niet juist is en dat u daarbij vaak de schuld in de schoenen van de oppositie schuift, en dat op een niet correcte manier.

Minister, vorige week werd dit ook bevestigd door de fractieleider van de meerderheid. Ik dacht dat ze zich allen hebben aangesloten bij de vaststelling dat de inhoud van de mail die u richtte tot een burger in verband met de BIV, inderdaad leugenachtig was.

Collega's, onze conclusie is dezelfde als de conclusie die LDD trekt, en ik neem aan ook de andere oppositiepartijen, namelijk dat u in dit dossier op een niet correcte manier hebt gecommuniceerd, dat u niet de feiten hebt gegeven waarvan u kennis had of had kunnen hebben en dat dit een minister onwaardig is.

Ik heb nog een laatste bedenking. Morgen zullen we de vertrouwensstemming aan het parlement voorleggen. U moet toch eens een antwoord geven op de volgende vraag, minister. Hoe kunnen wij – en met ‘wij’ bedoel ik niet alleen de leden van de oppositie, maar ook die van de meerderheid – vertrouwen hebben in een minister die in een mail, al is het er een van een medewerker, de wijze waarop hij met zijn begroting omspringt, omschrijft als zijnde “met de grove borstel”? Dat beeld van de grove borstel zal u blijven achtervolgen. Het is een beoordeling van uw eigen expert over het werk dat hij levert op het kabinet. Hij culpabiliseert zichzelf daarmee, maar ook zijn minister. Als een begrotingsminister iets niet verdraagt, dan is het dat hij met de grove borstel door zijn departement veegt, want zulke borstels vegen niet goed. Ondertussen hebben we gemerkt dat die borstel niet goed veegt, want de begroting 2012 is op papier in evenwicht, maar in werkelijkheid is er een deficit van een half miljard euro.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Voorzitter, ik zal het heel beperkt houden. Het betoog van de collega's Vereeck en van Rouveroijs was overtuigend, het was breedvoerig en ook heel goed gedocumenteerd. Ik heb me voorgenomen om heel onbevengend naar deze commissie te komen en naar het antwoord van de minister te luisteren. Wij krijgen voortdurend te maken met het verwijt dat we aan N-VA-bashing of aan Muylers-bashing doen, maar dat is echt niet het geval. In die zin ben ik benieuwd naar uw antwoord. Ik wil het ook alle kansen geven. Ik wil u eerst horen voordat ik conclusies trek.

De voorzitter: Ik geef eerst het woord aan het Vlaams Belang, want zij voelen zich gediscrimineerd.

Mijnheer Dewinter, in De zevende dag bent u uitvoerig aan het woord geweest.

De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Zo lichtgevoelig zijn we nu ook weer niet.

We hebben allemaal aandachtig geluisterd naar de omstandige interpellatie van de heer Vereeck die de voorgeschiedenis met heel veel oog voor detail heeft geschetst. Ik zal die niet herhalen.

We herinneren ons de lange debatten in november of december 2009 over de onderbenutting die al dan niet 750 miljoen euro zou bedragen. De oppositie had daar grote vragen bij. Die bleken achteraf terecht te zijn.

Minister, de aanklacht tegen u is niet min. Eigenlijk wordt er min of meer gezegd dat u zou hebben gelogen. Uw geloofwaardigheid staat dan ook op het spel. Dit is dan ook een heel belangrijk moment. Het is aan u om aan te tonen dat de aanklachten die tegen u worden geformuleerd niet juist zijn. Dat lijkt me bijzonder belangrijk. Immers, wanneer wij op een correcte manier aan politiek willen doen en onze rol als oppositiepartij willen spelen, dan is de geloofwaardigheid van de cijfers die u naar deze commissie brengt, van het allergrootste belang. Als dat geen bewaarheid wordt, dan kunnen wij ons werk hier onmogelijk op een correcte manier doen.

Minister, de argumenten die u zult aanvoeren, zijn bijzonder belangrijk om ons te overtuigen. Wij zullen ons onthouden van commentaar. Sommige collega's veroordelen u al op voorhand. Wij vinden dat u op zijn minst het recht hebt om hier te antwoorden en ons te overtuigen dat de aanklachten niet correct zijn. Wist u of behoorde u eind 2009 te weten dat het tekort op de begroting inderdaad 1 miljard euro zou bedragen zoals u altijd hebt gesteld, of wist u toen al dat dat tekort veel groter zou worden?

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Minister, na de uiteenzetting van een aantal collega's, is het inderdaad aan u om een duidelijke repliek te geven. De heer Tack heeft gelijk dat een parlementslid bij een interpellatie verduidelijking vraagt om vervolgens een aantal conclusies te trekken. Ik hoor een aantal collega's, om de heer van Rouveroijs niet te noemen, die ervan uitgaan dat uw antwoord geen zoden aan de dijk zal zetten en dat u hebt gelogen.

Er wordt verwezen naar het najaar van 2009 en het begin van 2010. Er was zelfs sprake van het klimaat waarin het debat werd gevoerd en van de discussies tussen twee ministers. Dit was echter het eerste begrotingsjaar waarbij wij met een heel andere omgevingsfactor zaten. Het was de finalisering van de begroting 2009 die door voormalig minister Van Mechelen was opgesteld. De bankencrisis en de economische situatie waren van dien aard dat wij 2009 ingingen onder volledig andere omstandigheden. We hebben tot september 2009 moeten wachten op een eerste fatsoenlijke begrotingsaanpassing. Vervolgens was er met het oog op het regeerakkoord de stellige ambitie om dat eerste jaar het verlies te beperken tot 1 miljard euro. Binnen die nieuwe Vlaamse Regering waren er discussies om die doelstelling te halen,

in omstandigheden die niet zo rooskleurig waren. Ik dacht dat bij de eerste begrotingscontrole het verschil met de oorspronkelijke begroting 2 miljard euro bedroeg.

Er zijn mensen die zeggen dat de minister minachting heeft voor het parlement. Minister Muyters is nochtans de eerste minister die deze rapporten wel degelijk ter beschikking stelt. Blijkbaar worden die dan niet gelezen, twee jaar later wel.

Het gaat hier over een heel technisch gegeven: onderbenuttingen, prospecties enzovoort. Er is me altijd voorgehouden dat wie liegt, iets te verbergen heeft. Wie liegt, vaart daar wel bij. Men liegt dus om daar voordeel uit te halen. Nu moet iemand mij eens zeggen welk voordeel minister Muyters zou hebben om ons voor te liegen als hij zou weten dat hij veertien dagen later met andere cijfers zou worden geconfronteerd. Het moment waarop hij nog geen halfjaar minister is, zou hij zijn geloofwaardigheid zomaar te grabbel gooien. Mijn vraag is dan: welk voordeel zou hij daarbij hebben? Welk motief zou hij hebben gehad? Ik heb daar ook over gepiekerd, ondanks het feit dat de minister een partijgenoot is. Ik kan daar geen antwoord op vinden.

De aantijgingen zijn heel zwaar. Er zijn harde woorden gevallen. Ik kijk dan ook met belangstelling uit naar het antwoord van de minister. Ik ben ervan overtuigd dat het een sterk antwoord zal zijn. Aan wie al conclusies heeft getrokken, zou ik willen vragen om met een open geest naar het antwoord van de minister te luisteren.

De voorzitter: De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé: Voorzitter, hoewel we dadelijk naar het antwoord van de minister zullen luisteren, wil ik toch een paar elementen naar voren brengen.

In de eerste plaats wil ik uitdrukkelijk afstand nemen van de bewoordingen in de betrokken mail. De woorden in deze mail tussen medewerkers wijzen op een zekere verruwing van het taalgebruik. Het gaat onder meer om de “lullo’s van de meerderheid”. De heer van Rouveroy heeft al vermeld om wie het zoal gaat. Daarnaast slaat de term ook op de heer Crombez, de heer Van Rompuy, de heer Van den Heuvel en de heer Peumans. Ik vind dat een twintiger toch veel pretentie moet hebben om deze mensen als “de lullo’s van de meerderheid” te omschrijven. *(Opmerkingen)*

Ik reken erop dat iedereen na twee jaar wat rijper en wat wijzer is geworden. Ik zou dan ook vragen hierover wat te willen waken.

De heer Vereeck heeft dit rapport al in februari 2010 ontvangen. Ik begrijp niet waarom hij dat rapport twee jaar heeft laten liggen. Pas nadat die mail is doorgestuurd, is hij met dit rapport beginnen te zwaaien.

Het rapport is gedateerd op 17 december 2009. We zullen straks horen in welke mate de inhoud al bekend was. Indien hij het rapport had gelezen, had hij gemerkt dat gewoon naar voorgaande rapporten werd verwezen. Er staat dat inkomsten hoger liggen dan in het voorgaande rapport. De raming is verbeterd. De uitgaven liggen lager dan voordien werd geraamd. Indien er een probleem was, had de heer Vereeck dat toen al kunnen lezen en had hij de minister al in februari 2010 kunnen interpellieren. Hij had niet tot nu moeten wachten. Aangezien nu woorden als ‘leugenaar’ zijn gebruikt, kan hij dit nu echter op een dramatische wijze naar voren brengen.

We moeten even naar de realiteit kijken. Het rapport schuift een zeker resultaat naar voren. Dit moet natuurlijk altijd met voorzichtigheid worden benaderd. Volgens het rapport zouden een aantal maatregelen, naast het voorziene tekort, op een totaal van 60 miljoen euro uitkomen. Op een uitgavenbegroting van 25 miljard euro vertegenwoordigt 60 miljoen euro minder dan drie duizendsten. Met een kapitein die maar drie duizendsten van zijn koers afwijkt, wil ik gerust op cruise vertrekken.

De voorzitter: Omnis comparatio claudicat. Is dat goed Latijn?

De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, hoewel al veel is gezegd, wil ik toch nog een paar elementen aanhalen. Ik kan niet anders dan even op de mail zelf in te gaan. Daarnaast wil ik het ook hebben over de context waarin bepaalde zaken zijn verwoord.

Op het einde van 2009 bevonden we ons in een instabiele periode. Er waren verkiezingen geweest. In het late voorjaar had de redding van KBC ertoe geleid dat het schuldenvrije Vlaanderen plots al zijn middelen moest inzetten om een systeembank overeind te houden. We werden met een ongewone situatie geconfronteerd. Er was een begrotingstekort en een terecht ambitieus regeerakkoord moest ervoor zorgen dat de begroting zo snel mogelijk weer in evenwicht werd gebracht. Dit betekent dat alle zeilen moesten worden bijgezet. De omgeving was echter niet voorspelbaar.

Het Departement Financiën en Begroting maakt de begroting en kijkt, in interactie met alle andere departementen, agentschappen en functioneel bevoegde ministers, toe op de uitvoering. Dit betekent dat een begroting altijd een raming blijft. Het finaal resultaat is in de rekeningen te vinden.

De heer van Rouveroi heeft al verwezen naar een discussie die rond 10 december 2009 is gevoerd. Dit is toen trouwens ook in de pers aan bod gekomen. De discussie had betrekking op de juiste inschatting van de lonen in het onderwijs. Dit brengt me bij de mail.

De onderwijssector had, mijns inziens terecht, verklaard dat een aantal generieke besparingen die in 2009 met gebruik van de kaasschaaf aan alle departementen en agentschappen waren opgelegd, in het onderwijs niet mogelijk waren. Dit werd vurig beargumenteerd. Ik kan me voorstellen dat de discussies binnen de interkabinettenwerkgroepen en de Vlaamse Regering best pittig waren.

De stelling was onder meer dat de wedden van het onderwijzend personeel geen gewone kredieten waren. De minister kon een eventuele onderbenutting niet gebruiken om nieuwe beleidsinitiatieven te nemen. Er was ook een debat over de vergrijzing. Het is niet mogelijk een zieke onderwijzer of kleuterleider zomaar niet te vervangen. In andere departementen gaat dit wel. Het gevolg is dat er geen onderbenutting was.

De “smeerlappen van onderwijs”, wat op het kabinet en op het departement slaat, zorgden ervoor dat de lonen en de eindejaarspremies van de onderwijzers in december 2009 correct en op tijd werden betaald. Die mensen smeerlappen noemen, is respectloos.

De minister heeft zich hier al voor verontschuldigd. Ik heb al eerder gesteld dat iemand in de politiek geen lange tenen mag hebben. Ik denk dat politici dat wel zullen aanvaarden, maar ik hoop dat alle andere mensen van het onderwijs het degenen die het geschreven hebben, niet kwalijk blijven nemen.

Ik zeg dit niet om te blijven doordraven over die mail, maar voor de discussie zelf. Het is perfect normaal dat je, als je in een crisis op zoek moet gaan naar middelen, dergelijke discussies krijgt tussen partijen. Je hebt verschillende visies. Je hebt een partij – in dit geval die van de minister van Financiën en Begroting – die zegt dat je ergens moet besparen. Ik neem er nu Onderwijs uit, andere sprekers hebben aangetoond dat de discussie over meer ging. De ene partij wil ook Onderwijs aanpakken, de andere partij zegt dat dat niet kan.

Louter het feit dat in de dagen voor de plenaire vergadering dit debat in volle hevigheid, met persartikels en dergelijke, nog altijd woedde, is het bewijs dat op dat moment het kabinet van de minister nog altijd fanatiek aan het zoeken was om de ingeschreven onderbenutting zo dicht mogelijk te benaderen en effectief te streven naar een tekort van 1 miljard euro. Dat zeg ik ongeacht de mail, ik probeer erover te zwijgen, maar het zit diep. Hoewel ik het dus niet eens ben met de stelling die toen door Financiën en Begroting is geponeerd dat er ook moest worden bespaard in Onderwijs, vind ik er wel het bewijs in dat de minister op dat moment

gesproken heeft met de gegevens die hij had, want de discussie was nog bezig en het streven naar 1 miljard euro eveneens.

Minister, ik vraag dat u klaarheid schept in deze discussie. De heer Van Dijck heeft net de mensen van de oppositie opgeroepen om met een open geest naar uw antwoord te luisteren. Ik wil ook oproepen om er niet telkens nieuwe zaken bij te sleuren die er niets mee te maken hebben. De heer van Rouveroy had het over een emmer die vol is. Wel, de oppositie maakt er een compostvat van en steekt er alle dossiers in die er niets mee te maken hebben. Het wordt stilaan een brij die niet echt smakelijk ruikt. Deze morgen las ik dat er nu ook een bodemsaneringsdossier van Uplace bij wordt gesleurd. Dat is ondertussen allang weerlegd. *(Opmerkingen van de heren Filip Watteeuw en Hermes Sanctorum)*

De leegheid van uw beweringen is aangetoond. Ik roep dus op om goed te luisteren naar het antwoord van de minister. Dan kunnen we verder werken aan waar we in Vlaanderen naartoe willen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Van Malderen, bedankt al voor de uitleg over Onderwijs. Ik kan me daar helemaal bij aansluiten. Ik wil ook zeker beginnen met mij te excuseren bij iedereen in het parlement en daarbuiten die door de woorden in de mail beledigd wordt. Dat woordgebruik past helemaal niet, niet nu en niet toen, nooit.

Ik wil graag heel inhoudelijk en vrij uitvoerig op alle elementen ingaan. Eerst en vooral zal ik aantonen dat het monitoringrapport van december geen aanleiding gaf tot ongerustheid. Vervolgens geef ik weer welke begrotingsbeheersingsmaatregelen werden genomen in november. Ik zoom dieper in op de begrotingsbeheersingsmaatregelen uit het verleden, waarbij ik aantoon hoe de begrotingsresultaten van 2007 en 2008 de interpretatie in 2009 hebben beïnvloed. Tot slot geef ik u mee waarom de begroting in 2009 verrassend afsloot met een tekort van 1,2 miljard euro. Ik dank iedereen die daar onbevangen en open naar wil luisteren.

Wat de verklaring over de onderbenutting in de commissie van 12 januari 2010 betreft, heb ik letterlijk de voorbereiding van het departement overgenomen. Ik heb toen gezegd dat in de loop van de maand december het ambtelijk monitoringcomité verschillende keren bijeen is geweest om de toestand van de uitvoering van de begroting te analyseren en te bewaken en dat er in de rapportering van het ambtelijk monitoringcomité geen indicatie te vinden was voor de gerealiseerde afwijking ten opzichte van de geraamde onderbenutting. De conclusie van het monitoringrapport van december was immers dat op basis van nog een aantal correcties – want in het rapport was bijvoorbeeld nog niet meegenomen dat er 15 miljoen euro meer ontvangsten uit de verkeersbelasting waren –, en mits een aantal maatregelen, het tekort beperkt zou kunnen blijven tot 1,6 miljard euro.

Dat heb ik op 12 januari 2010 ook verklaard. U kunt het vinden op pagina 41 van het verslag van toen. Ik citeer: “Uit het laatste rapport van het monitoringcomité blijkt een verschil bij de onderschatting van 60 miljoen euro.” Dat was niet nieuw, iedereen in de commissie kan het toen ook gehoord hebben. Ik begrijp dat je twee jaar later dingen vergeten kunt zijn.

Indien de nodige maatregelen niet werden genomen, zou het tekort stabiliseren rond 1,85 miljard euro. Die maatregelen hadden betrekking op het toezien op de gevraagde uitgavenbeheersing aan instellingen zoals het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT), de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) en SYNTRA. De gevraagde uitgavenbeheersing – of beter gezegd: een tegengaan van het versnellen van uitgaven bij de instellingen – was het gevolg van het monitoringrapport van november. Daar kom ik op terug. De in het rapport opgegeven verwachte verbeteringen hebben zich nadien ook quasi volledig gerealiseerd.

Het monitoringrapport van december, dat de toestand eind november en de prognoses voor december weergaf inzake de begrotingsuitvoering, is formeel opgeleverd op 17 december. Maar via de mail – degenen die dat dachten, hadden gelijk – van 14 december van de secretaris-generaal van het Departement Financiën en Begroting aan mijn kabinet, waren we al op de hoogte van de geraamde uitvoering van de begroting 2009.

Een afwijking van 60 miljoen euro leek niet onoverkomelijk om een resultaat te verkrijgen in de buurt van het vooropgestelde tekort van 1 miljard euro, zeker niet gezien de genomen maatregelen en het effect dat we daarvan al konden zien, en gezien de ervaring uit het verleden, zoals ik zo dadelijk zal aantonen. Daarom hebben we op 17 december geen bijkomende maatregelen genomen naar aanleiding van het rapport van december. We hebben dat ook niet gedaan op 14 december. We hebben dat op geen enkel moment in december gedaan. Dat is belangrijk. De maatregelen die we hadden genomen naar aanleiding van het monitoringrapport van november, leken toen voldoende te zijn om de begroting opnieuw op koers te brengen, de koers van een tekort van 1 miljard euro. Uit het monitoringrapport van november, dat de toestand eind oktober en prognoses tot december met betrekking tot de begrotingsuitvoering weergaf en officieel op 20 november – ik zeg het er ook maar bij – werd opgeleverd, was immers gebleken dat het tekort vermoedelijk zou oplopen tot 1,204 miljard euro. Aangezien de middelenrealisatie vrijwel met de middelenbegroting overeenstemde, zou de onderbenutting op de uitgaven dus ongeveer 550 miljoen euro bedragen.

Het resultaat van het monitoringrapport van november was door de secretaris-generaal reeds op 13 november kenbaar gemaakt aan mijn kabinet, via een e-mail. In die e-mail had de secretaris-generaal, die overigens aanwezig is, er ook op gewezen dat de onderbenutting bij de Vlaamse openbare instellingen (VOI's) traditioneel zeer voorzichtig wordt geraamd. Omdat het monitoringrapport van november 2009 niet geruststellend was, hebben we aan uitgavenbeheersing gedaan, aan de hand van een aantal klassieke instrumenten daartoe.

Zo hebben we er om te beginnen op toegezien dat de administraties enkel die facturen in betaling zouden stellen die een vervaldatum vóór 31 december 2009 hadden. In de mate dat leveranciers eind 2009 versneld facturen vóór het jaareinde, maar met een betaaldatum na Nieuwjaar hadden gestuurd, heeft dat uiteraard tot gevolg dat de lei aangroeit. Concreet is, op basis van de mededeling aan de Vlaamse Regering op 4 december, aan elke leidend ambtenaar een brief gestuurd, met de vraag adequate beheersingsmaatregelen te nemen voor de uitgaven op de betaalkredieten voor 2009. Bij het uitvoeren van transacties of prestaties, zoals subsidieverlenging of facturen, moesten de normale indienings-, behandelings- en betalingstermijnen worden gehanteerd. Versnellingen van betaling naargelang het jaareinde naderde, zouden niet worden aanvaard als een normaal uitgavenritme. De uitzondering hierop was de afhandeling van de aanvullende kredieten die in de voorliggende derde begrotingscontrole 2009 ter goedkeuring aan het Vlaams Parlement waren voorgelegd. De noodzaak en de opportuniteit van een snelle afhandeling daarvan zijn immers door de Vlaamse Regering zelf vastgesteld.

Niet alleen werd een versnelling van de uitgaven bij de instellingen tegengegaan, maar er werd eveneens afgeremd op het goedkeuren van herverdelingen van kredieten tussen basisallocaties, om de tendens van een uitputtend gebruik van kredietrestanten door de uitgavendepartementen tegen te gaan.

Dat waren dus de begrotingsbeheersingsmaatregelen die we in november namen. Ik wil opmerken dat begrotingsbeheersingsmaatregelen – dus diverse methodes om de door het parlement machtigde uitgaven onder controle te houden – reeds geruime tijd bestaan. Wat het parlement goedkeurt, zijn immers maxima, die niet noodzakelijk aanleiding geven tot een volledig recht erop. Dat kan ook niet, aangezien ook de ontvangsten in de begroting een raming zijn, en er dus geen zekerheid is dat die in de praktijk worden gerealiseerd.

Bovendien zijn er diverse uitgavencategorieën die, hoewel ze begrensd zijn door de begroting, in de praktijk toch wat begroot is, kunnen overschrijden. Dat is het geval voor een

hele reeks vaste uitgaven, waaronder de zeer belangrijke post van de wedde-uitgaven, die goed is voor 60 procent van de totale begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Ook voor de rente-uitgaven, alle variabele kredieten en alle niet-gesplitste kredieten is dat het geval. De variabele kredieten kunnen de begroting overschrijden, omdat men daarbij in principe gemachtigd is om tot het beloop van zijn inkomstensaldi uitgaven te doen. Deze inkomsten kunnen bijgevolg in diverse jaren verzameld zijn, om vervolgens in één enkel jaar te worden uitgegeven. Bij de niet-gesplitste kredieten werd het vastgestelde, maar nog niet geordonnanceerde gedeelte van alle kredieten van jaar -1 automatisch overgedragen naar jaar 0, wat in jaar 0 dus een extra uitgave kan veroorzaken boven op de begroting gemachtigd voor jaar 0. Dat is het zogenaamde ‘encours’. Ik heb de verleden tijd gebruikt, want het Rekendecreet heeft die niet-gesplitste kredieten afgeschaft. Al onze instellingen zijn bovendien in theorie gemachtigd om, ten belope van de in de voorgaande jaren opgespaarde saldi, de voorziene begrotingsuitgaven aan te gaan. Dat laatste was tot 2009 overigens geen echt probleem, aangezien de Vlaamse begroting toen werd getoetst op basis van enkelvoudige rekeningen en niet-geconsolideerde rekeningen.

Van bij haar aantreden begin jaren 80 heeft de toenmalige Vlaamse Regering de begrotingspraktijk van de federale overheid overgenomen, door alle eigen en gesubsidieerde investeringen via een trimestriële kalender vrij te geven. Het doel daarvan was oorspronkelijk dat er geen oververhitting zou worden veroorzaakt bij de aannemerswereld, maar dit werd geleidelijk een begrotingsmaatregel. Door de vrijgave van de vastleggingskredieten te verschuiven naar het einde van het begrotingsjaar kon geen uitvoering meer worden gegeven aan contracten en werd de betaling dus automatisch verschoven naar de daaropvolgende jaren. Desgevallend kon en werd de laatste schijf slechts gedeeltelijk vrijgegeven. Aan de praktijk van de beheersing via de investeringskalender werd midden jaren 90 een einde gemaakt. In die periode voerde de Vlaamse Regering, in navolging van adviezen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), een fors strenger budgettaire beleid, zodat de mogelijkheden tot een beleidsexpansie over een lange periode werden gespreid.

Aangezien de begroting ruim voldeed aan de desiderata van de HRF werden de traditionele begrotings- en beheersmaatregelen gestaakt, maar met de terugkeer naar een louter volgen van de begrotingsdoelstellingen van de HRF keerden stilaan ook de vroegere gewoontes terug. Bovendien, de begroting van het begin van de 21e eeuw kende twee nieuwe fenomenen die niet direct onder controle waren. Sinds 2001-2002 dienden alle instellingen die tot de consolidatiekring behoren, meegenomen te worden in de vaststelling van de doelstellingen. De meeste van die instellingen werkten en werken met een ondernemingsboekhouding waarbinnen het begrip ‘jaarlijkse machtiging’ eigenlijk niet bestaat. Voor hen kwam de consolidatie dan ook aan als een onaangename verrassing en een aantasting van de beleidsruimte die het parlement niet in hun oprichtingsdecreet had vastgelegd.

Er was een sterke expansie van de begroting, te wijten aan het genereuze karakter van de Lambermontmiddelen. Dat gaf aanleiding tot een forse uitbreiding van de beleidsbeslissingen, waarvan de uitvoering echter voortdurend vertraagde. Als de uitvoering verlaat op gang komt en bij toeval op een moment van economische neergang zoals in 2003, moeten er drastische maatregelen worden genomen. Zoals de Federale Regering had de Vlaamse Regering toen ook het ankerprincipe ingevoerd. De benutting van elk krediet moet elke maand maximaal gelijk zijn aan de benuttingsgraad van het krediet in de overeenstemmende maand van het jaar voordien.

Uit deze periode dateert ook de door de Vlaamse administratie voorgestelde benadering om jaarlijks de evolutie van de impliciete schuld te meten. Stijgt die sneller dan de verwachte inkomstenevolutie, dan kan men problemen verwachten in de toekomst, zoals dat in 2003 duidelijk het geval was.

De nieuwe Vlaamse Regering die in 2004 aantrad, maakte er trouwens een punt van om die impliciete schuld fors terug te dringen en derhalve komaf te maken met

betalingsachterstanden. Zij richtte ook voor het eerst het monitoringcomité op, zowel op ambtelijk vlak – dit nam de initiatie en voorbereiding ervan op –, als op politiek vlak – dit nam de voorbereiding van de politieke besluitvorming op zich. Na de sanering in 2004 en 2005 en samengaand met de uitstekende conjunctuur, kan de Vlaamse begroting opnieuw fors toenemen, wat leidde tot een fors beter resultaat dan voorspeld bij de begrotingscontrole.

Dan komen we bij 2007-2008, zeker omdat de Vlaamse Regering toen nog geen prognose maakte voor de onderbenutting van de begroting. Zo stond in de begroting 2007 een overschot – ik ga de cijfers herhalen omdat ze zeer essentieel zijn – van 347,9 miljoen euro, terwijl het monitoringcomité medio november een prognose van 1,146 miljard euro maakte. Dat is 798 miljoen euro beter dan begroot. Hierop plande de toenmalige regering een bijkomende begrotingscontrole die het ESR-saldo met 400 miljoen euro verminderde. Men plande dus 400 miljoen euro extra uitgaven. Het overschot vermindert uiteindelijk echter maar met 350 miljoen euro zoals vastgesteld begin januari 2007.

Met de eindrekening die werd ingediend door de Vlaamse instellingen eind maart 2008 en met de gewestbelastingen die binnenkomen in de eerste maanden van 2008, maar ESR-matig op 2007 komen, verbetert het resultaat nog verder. Het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) komt tot de bevinding dat de Vlaamse overheid het jaar 2007 afsluit met een overschot van 1,048 miljard euro. Dit gebeurt ondanks de versnelling met 400 miljoen euro uitgaven, beslist en doorgevoerd eind 2007. De verbetering die het INR aanbrengt, heeft echter grotendeels – voor 222 miljoen euro – te maken met een afrekening van de btw-schuld van Aquafin. Maar zelfs dan is het resultaat 80 miljoen euro beter dan vooropgesteld in het monitoringcomité.

Eenzelfde beeld geeft de begroting 2008. Medio november raamt het monitoringcomité het overschot 712 miljoen euro hoger dan in 2008, waarbij de normdoelstelling plus 35 miljoen euro was. Er worden zo 685 miljoen euro uitgaven verschoven van 2009 naar 2008, waarvan 355 miljoen euro voor Onderwijs. Medio januari blijkt het overschot verder te zijn opgelopen naar 240,7 miljoen euro, ondanks de versnelling van de uitgaven. Bij de finale vaststelling door het INR in september 2009 blijkt dat het overschot verder opgelopen is tot 438,1 miljoen euro, abstractie makend van de door het INR verworpen aanrekening van 355 miljoen euro voor Onderwijs. Het resultaat: 2008 doet het 376 miljoen euro beter dan voorspeld door het monitoringcomité. Als ik een boekhoudkundige correctie van de jobkorting toepas, is het resultaat effectief 208 miljoen euro beter dan in het monitoringcomité.

Die zeer goede begrotingsresultaten van 2007 en 2008 gaven de illusie dat de initieel ingediende begroting van 2009 ook goed zou eindigen, maar door de ernstige economische neergang zouden de middelen fors dalen. Bovendien waarschuwde de administratie in een bijdrage voor een nieuw regeerprogramma – dat ze traditioneel maakt los van de kabinetten en onmiddellijk aan de nieuwe formateur overhandigt – dat de uitstekende begrotingsresultaten van 2007 en 2008 gepaard gingen met fors opgelopen impliciete schuld, wat, zoals voordien al gebleken was, met name in 2003, een gevaarlijke cocktail is in tijden van economische neergang. De huidige regering heeft kennis genomen van dit zwaarwegend verslag gelijktijdig met de onafhankelijke begrotingsbeoordeling van de SERV. Bij voorgaande regeringswissels was het gebruikelijk dat de ontslagnemende begrotingsminister de beleidsmogelijkheden van de ontslagnemende ploeg slechts proportioneel vrijgaf. Dat was deze keer niet gebeurd.

Gealarmeerd door deze rapporten en in afwachting van de vorming van een nieuwe regering, werd door de toenmalige regeringsonderhandelaars overeengekomen om onmiddellijk een blokkering op de vastleggingen in te stellen tot wanneer het duidelijk zou zijn dat de begrotingscontrole resultaat opleverde. Dat heeft zij niet gedaan, zoals in 2003, door de ordonnanceringen te limiteren. Betalingen opschorten van facturen die er liggen, heeft immers eigenlijk geen zin. Het leidt tot meer uitgaven omdat er ook verwijlinteresten ontstaan.

De onderhandelaars zijn ervan uitgegaan dat, hoewel het resultaat weliswaar niet onmiddellijk zichtbaar zou zijn, een blokkering op het niveau van de vastleggingen veel correcter was. Hierdoor kunnen immers geen nieuwe engagementen worden genomen, maar worden de reeds aangegane wel correct gehonoreerd. Bijgevolg werd in een blokkering van het vastleggingsniveau voorzien, en werd er een administratief comité opgericht dat samen met de Inspectie van Financiën diende te oordelen waar afwijkingen op die vastleggingskredieten nodig waren om de continuïteit van de dienst niet in het gedrang te brengen. Dit comité heeft gewerkt tot de nieuwe regering de begrotingscontrole eind september beëindigd had en werd dan opgeheven. Wel werd het monitoringcomité dat bij de aanvang van de vorige regering werd opgericht, gecontinueerd in zijn dubbele samenstelling.

Ik wil hier aantonen dat begrotingsmaatregelen van alle tijden zijn, zeker in crisissomstandigheden, en dat in 2007 en 2008 de ramingen van het monitoringcomité zwaar overtroffen werden door de realiteit. In 2009 liet het monitoringrapport van december uitschijnen dat de begroting met een verwacht tekort van 1,060 miljard euro weer op koers zat. Zoals gezegd hebben we dan ook geen bijkomende maatregelen genomen naar aanleiding van het rapport van december.

Op het einde van het jaar bleek evenwel dat op basis van de toestand van eind december voor de ministeries, en op basis van de toestand op 1 december voor de VOI's, met een prognose naar 31 december, getoetst aan de bestaande ervaringsgegevens en geactualiseerd op basis van de traditionele telefonische contacten tussen het departement en de VOI's op 1 en 22 december, het tekort in 2009 tot 1,2 miljard euro zou oplopen.

De verrassing was groot toen het verwachte resultaat op 29 december werd bekendgemaakt. De secretaris-generaal heeft toen eerst een check gevraagd aan de dienst boekhouding, om zeker te zijn dat er geen dubbeltellingen aan de uitgavenkant waren gebeurd. Het was een verrassing dat de kredieten, gepland bij de derde budgetcontrole, bijzonder snel zijn uitgegeven. Omdat de budgetcontrole 2012 op 18 december werd bekrachtigd, waren we ervan uitgegaan dat het effect vooral op vastleggingen zou zijn, en nog niet op betalingen.

Maar eind 2009 zijn vele diensten erin geslaagd om wat pas op 18 december werd bekrachtigd, nog de volgende dagen te contracteren, te controleren en uit te betalen. De lijst hiervan is aan het parlement overgemaakt in januari 2010. Ik heb toen ook aangeduid dat dit het probleem was waardoor we naar 1,2 miljard euro gingen. Een vaststelling is ook dat de lagere bijdrage tot de onderbenutting van de te consolideren instellingen er was.

Mijn medewerker heeft hier dus een verkeerde beoordeling gemaakt, want het monitoringrapport van december, dat ik aan het parlement overmaakte op 5 februari, en – naar ik heb begrepen – het parlement aan de commissieleden op 9 februari, gaf geen indicatie voor de afwijking van de begrotingsuitgaven ten opzichte van de begroting.

Als ik u niet zou hebben overtuigd met de argumenten die ik hier naar voren heb gebracht, en waaruit duidelijk blijkt dat er voor mijn administratie, mijn departement samen met mijn kabinet, op 17 december, met het rapport dat we per e-mail al iets vroeger hadden, geen indicatie was, wil ik nog drie punten in overweging geven.

Het zou onverstandig zijn als ik op 16 december zou hebben gemeld dat ik op koers zat voor 1 miljard euro, terwijl ik wist dat ik er drie weken daarna niet zou geraken. Het zou bovendien onverstandig zijn dat ik op basis van het monitoringrapport van december geen bijkomende maatregelen zou hebben genomen. In tegenstelling tot november moest ik gedacht hebben dat de begroting niet op koers zat. Waarom neem ik in november wel een aantal maatregelen en neem ik dan plots in december, als ik zou denken dat ik er niet zou komen, geen maatregelen meer?

Ten derde, als ik op 12 januari in de commissie zou hebben gedacht dat ik ook maar enigszins loog, waarom zou ik dan het monitoringrapport hebben beloofd? Ik heb toen in de commissie gezegd dat ik het monitoringrapport van december zou overmaken. Ik heb het overgemaakt

op 5 februari, u hebt het twee jaar geleden ontvangen op 9 februari. Ik had me perfect kunnen beroepen op het feit dat dat rapport bestemd is voor de regering, een tussentijds rapport, dat ook in het verleden nooit, nooit werd overgemaakt aan de commissie. Als ik dan dacht dat ik loog, had ik me daar niet achter kunnen verschuilen om ervoor te zorgen dat u dat rapport nooit zou kunnen hebben gezien.

Tot hier mijn antwoord op de eerste vraag van de heer Vereeck en de opmerkingen van andere commissieleden.

Is de onderbenutting met de grove borstel gebeurd? In het regeerakkoord is gepland om expliciet ex ante te werken met een onderbenutting. Dat was ingegeven door het effect van de crisis op de ontvangsten, waarbij de administratie erop had gewezen dat, op basis van historische reeksen, er mocht worden van uitgegaan dat het tekort niet zo hoog zou oplopen als het enkel en alleen was afgeleid uit verminderde ontvangsten. De SERV heeft dat ook bevestigd en die ging uit van een onderbenutting van 717 miljoen euro.

Bij de begrotingscontrole van 2009 hebben we een onderbenutting van 750 miljoen euro ingeschreven en die is niet gebaseerd op nattevingerwerk. Concreet: de administratie had in de meerjarenbegroting in een onderbenutting van 1,032 miljard euro voorzien voor 2009, 523 miljoen euro voor 2010 en 537 miljoen euro voor 2011. De SERV hield het, zoals gezegd, bij 717 miljoen euro voor de jaren 2009, 2010 en 2011. Het cijfer van de administratie was het resultaat van een oefening bij ongewijzigd beleid. Het resultaat van 1 miljard euro onderbenutting strookt ook met het cijfer voor de historische onderbenutting, dat zich rond de 4 procent situeert. Het was dus gerechtvaardigd naar 1 miljard euro te gaan.

De onderbenutting in 2008 bedroeg, zoals gemeld in de bijdrage van de Vlaamse administratie tot het regeerakkoord, 1,145 miljard euro. Dit bedrag is later, op basis van de cijfers van IVAC Accounting, bijgesteld tot 1,212 miljard euro. Op basis van de uitvoering van het eerste kwartaal van 2009 heeft de administratie vastgesteld dat de geprognosticeerde aanwending van de betaalkredieten op een onderbenutting van dezelfde grootteorde als in 2008 wees, dus een onderbenutting van meer dan 1 miljard euro. Met de besparingen van 2009 – het schrappen van 100 miljoen euro van de indexsprong van 2008 en het blokkeren van niet-loongebonden kredieten – wisten we natuurlijk dat een raming bij ongewijzigd beleid niet opging. Tijdens de technische bilaterales, van 2 tot 15 juli, had de administratie immers 77 miljoen euro overbodige betaalkredieten geschrapt.

Het schrappen van 100 miljoen euro van de indexsprong van augustus 2008 beschouwen we ook als een interen op de onderbenutting. Alle leraren en personeelsleden van de Vlaamse administratie bleven hun indexverhoging van augustus 2008 ontvangen, ongeacht of de begroting die al dan niet toekent. Wij, de administratie en het kabinet, gingen er ook van uit dat de blokkeringen van niet-loongebonden kredieten, goed voor 113,8 miljoen euro, voor de helft, dus voor 57 miljoen euro, zouden interen op de onderbenutting.

Als gevolg van dat gewijzigd beleid gingen we dus uit van 234 miljoen euro minder onderbenutting: 77 miljoen euro van de bilaterales, 100 miljoen euro van de indexsprong en 57 miljoen euro van de blokkering van niet-loongebonden kredieten. 1,032 miljard euro min 234 miljoen euro geeft 798 miljoen euro als geraamde onderbenutting. Dat cijfer hebben we naar beneden afgerond tot 750 miljoen euro. Het verschil van 48 miljoen euro valt, wat mij betreft, onder 'voorzichtigheid'. Misschien noemen anderen dat 'de grove borstel'.

Ik concludeer dat de inschatting van de onderbenutting duidelijk onderbouwd is. Zoals u weet, zijn we wat betreft de onderbenutting bij de begrotingscontrole 2010 geëvolueerd naar een vaste methodiek, die ook werd gecontroleerd door het Rekenhof.

Ik denk dat ik hiermee aantoon dat er in december niet werd gelogen over de situatie en de verwachtingen ten aanzien van het resultaat van 2009, en dat er een sterke onderbouwing is om de onderbenutting in te schatten. Dit heb ik hier met alle cijfers naar voren gebracht. Dit werd altijd mee ondersteund door het departement en vanuit het kabinet.

Voorzitter, tot daar mijn repliek op de vragen en bemerkingen. Ik herhaal wat ook de heer Van Malderen zei met betrekking tot Onderwijs: dat is een goede weergave van de situatie daar.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Minister, dank u voor uw omstandige antwoord. Het zal u misschien verbazen dat mijn vraag, ondanks uw technische uitleg, niet zozeer een budgettaire-technische vraag is, maar wel een politieke vraag: hebt u de beschikbare gegevens tijdig en correct aan ons meegedeeld? Uw hele discussie over hoe terecht en accuraat de monitoringverslagen zijn, vond ik heel interessant. Ik hoop dat we de tekst van uw antwoord ter beschikking zullen krijgen. Maar, het is een beetje vervelend om te zeggen: eigenlijk doet dit hier niet echt ter zake. De vraag is of u die gegevens – of ze er nu naast zaten of niet – ter beschikking stelt.

U hebt mij heel veel informatie gegeven. Ik probeer een samenvatting te maken. U moet dan maar zeggen of mijn samenvatting correct is.

Als ik het goed begrijp, hebt u op 20 november een monitoringrapport ontvangen waaruit zou blijken dat het deficit afstevent op een tekort van 1,204 miljard euro. Mijn eerste vraag is een technische of procedurele vraag: waarom hebben wij dat rapport niet gekregen, als u weet dat dat uitdrukkelijk in de motie staat? De motie zegt zeer concreet: “Wilt u ons alstublieft de rapporten – meervoud – overmaken?” (*Opmerkingen van de heer Kris Van Dijck*)

De heer Kris Van Dijck: Het was een motie die geen meerderheid haalde in het parlement. U gaat ervan uit dat een motie wordt opgelegd door het parlement. Maar dit is een niet-goedgekeurde motie. Het was een wilde droom van u en van uw kompanen in de oppositie.

De heer Lode Vereeck: Ik begrijp ondertussen waarom u dat rapport niet ter beschikking stelt, want dit is een rapport dat blijkbaar op 13 november in uw bezit was per mail en op 20 november formeel werd overgemaakt. Daaruit bleek dat het tekort 1,204 miljard euro bedroeg. Op dat ogenblik vermoedde de oppositie dat al een tijdje. Uw medewerker heeft het ook over “de rapporten”. Ik had ze graag gekregen, maar u hebt die niet ter beschikking gesteld.

Dan komt er het rapport van 17 december, waarvan ik nu voor het eerst verneem dat het op 14 december per mail is overgemaakt. Dan komt er dus eigenlijk een nieuw rapport. Dát rapport, dat we wel hebben, zou dan de basis vormen voor uw uiteenzetting in het Vlaams Parlement. Ondanks uw toelichting over allerlei beheersingsmaatregelen die u in november en december hebt genomen, en ondanks allerlei suggesties die hier werden gedaan voor andere beheersingsmaatregelen, staat in dat rapport, op bladzijde 11, dat het ESR-vorderingensaldo 1,125 miljard euro zou bedragen, tenzij er nog corrigerende maatregelen zouden worden genomen. In dat laatste geval zou het saldo 1,060 miljard euro bedragen. Als die corrigerende maatregelen er niet zouden komen, dan zou het saldo 1,085 miljard euro bedragen.

Minister, u moet ten minste toch toegeven dat er een indicatie was – zowel in het rapport van november, waarin staat dat wij op een extra tekort van 204 miljoen euro afstevenden, als in het rapport van december, waarin staat dat wij, naargelang de interpretatie, op het cijfer van 60 miljoen euro of 125 miljoen euro extra tekort uitkomen. Op dit ogenblik is het een beetje te gemakkelijk om de schuld aan uw medewerker te geven.

De voorzitter: Minister Muyters wil hierover repliceren.

De heer Lode Vereeck: Mag ik uitspreken?

De voorzitter: Dit is een belangrijk punt.

De heer Lode Vereeck: U volgt een ongewone procedure. Ik leg eerst mijn argumenten op tafel.

De voorzitter: Mijnheer Vereeck, als het over feiten gaat waarvan u zegt dat het Vlaams Parlement die niet heeft gekregen, en u trekt daar conclusies uit die door de Vlaamse Regering worden betwist, dan vind ik dat de minister de kans moet krijgen om te antwoorden.

De heer Lode Vereeck: Ik zou graag eerst mijn redenering afmaken. Ik moet zeggen dat uw tussenkomst erg bizar is, voorzitter.

Ik houd mij aan de feiten. Minister, ik bedank u omdat u het monitoringrapport van december hebt overgemaakt. Ik dank u ook omdat u hier open en bloot zegt hoe het met het monitoringrapport van november zit. Maar als u naar de feiten en cijfers kijkt, dan kunt u alleen maar mijn interpretatie aanvaarden.

Ik vat kort samen. Op 20 november werd in een monitoringrapport gesteld dat er een bijkomend tekort van 200 miljoen euro zou zijn. De oppositie vermoedde dat al, op basis van de analyse van het Rekenhof. Uit het rapport van december bleek dat wij afstemmen op een extra tekort van 125, 85 of 60 miljoen euro. Ik kan dan toch niet anders dan besluiten dat uw medewerker op alle punten gelijk heeft? Hij geeft commentaar bij uw uitspraak van 12 januari, toen u zei dat u geen indicaties had. Wij hebben er echter al twee die duidelijk spreken van een overschrijding. In het rapport dat wij hadden, spreekt men van 60 miljoen euro. In het rapport dat wij nog niet hadden, spreekt men van 200 miljoen euro. De sp.a-collega had het ook over de overbenutting in de onderwijssector. Op alle controleerbare punten heeft uw medewerker dus gelijk. Ik heb tot nu toe hier nog niets gehoord dat u vrijpleit.

Minister Philippe Muyters: Nu begrijp ik veel beter waarom mijn medewerker een fout maakte, want zelfs u begrijpt het niet. Uit de monitoring van november bleek dat er een tekort van 1,204 miljard euro tekort zou zijn. Wij namen dan bewarende maatregelen, zoals ook bleek uit de mededeling van 4 december. Ik somde ze op. Voor 16 december ontving ik per mail het rapport voor december van het monitoringcomité. In dat rapport staat dat het tekort 60 miljoen euro zou bedragen als een aantal maatregelen worden genomen. Die maatregelen waren op dat moment al genomen, op basis van de prognose van de monitoring van november. Mag ik er dan van uitgaan dat het tekort niet 1,125 miljard euro zou bedragen, mijnheer Vereeck? De maatregelen waren immers al voor 14 december genomen.

Ik ging er op dat moment dus van uit dat het tekort 60 miljoen euro zou bedragen, op een totaalbudget van 3,24 miljard euro. De administratie zei me duidelijk dat de ervaring leert dat wij op dat moment afstemmen op 1 miljard euro. Ik begrijp dat u dat moeilijk kunt begrijpen, zoals mijn medewerker. Deze maatregelen zijn in november en december genomen. Als juist zou zijn wat u zegt, dan zou het toch bijzonder dom van mij zijn geweest om na december geen maatregelen meer te nemen? Ik had de mogelijkheid om maatregelen te nemen. Als ik zou hebben gedacht dat het departement mij zou hebben voorgelogen, dat die cijfers – 60 miljoen euro, 125 miljoen euro, of het bedrag onderaan de tabel – niet juist zouden zijn en dat wij niet op koers zaten, dan zou ik toch maatregelen hebben genomen?

De heer Lode Vereeck: Minister, ik kan daar alleen maar op antwoorden dat het inderdaad bijzonder dom is gebleken, want uiteindelijk komt u 200 miljoen euro te kort. U had die maatregelen inderdaad moeten nemen en u had alle indicaties dat er een ontsparing zat aan te komen.

De voorzitter: De heer van Rouveroi heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroi: Minister, ik dank u voor uw omstandig antwoord. Ik heb nog enkele bedenkingen.

We hebben het zeer omstandig gehad – en u hebt daar ook zeer omstandig over geantwoord – over het ambtelijk monitoringcomité. U zegt dat het de zaken goed in het oog houdt en rapporteert aan het ministerieel comité. We hebben nu voor de eerste keer gehoord – Lode

Vereeck heeft er ook naar verwezen – dat de rapportage van november aangaf dat er een tekort van 1,204 miljard euro was.

Minister, mijn vraag aan u is om uit deze discussies lering te trekken. Als gevolg van deze moeilijkheden hebt u de rapportage van december aan het parlement meegedeeld – u was daar nochtans niet toe verplicht. Omdat we nu zeer nuttige informatie vernemen over het verloop van de monitoring, vraag ik u of er een bezwaar is om in de toekomst die monitoring altijd mee te delen en dan is dat debat al van de baan. Het is duidelijk dat die monitoring bijzonder belangrijk is, niet alleen voor u maar ook voor dit parlement.

Minister Philippe Muylers: Ja, ik heb daar bezwaar tegen, omdat het rapport gebruikt wordt door en bestemd is voor de regering. Het gaat om opmerkingen en informatie voor de regering. Het departement maakt het rapport op voor mij. Het is nooit, nog nooit gebeurd dat het overgemaakt werd aan het parlement. Ik heb het toen gedaan omdat ik toen al beschuldigd werd van “Dit kan toch niet?”. Ik heb ook de lijst van waar de versnelling is gemaakt, overgemaakt. Twee jaar later word ik hier hierover, op basis van een mail, geïnterpelleerd. Dit is een parlementair recht, en ik respecteer dat.

U wilt alle informatie – van voorbereidingen van technische bilaterales, van technische bilaterales, van de verslagen van technische bilaterales enzovoort –, maar die hoort nu eenmaal toe aan een minister en een regering. We stellen de informatie ter beschikking die van belang is. Als alle informatie die van de administratie naar het kabinet gaat, moet worden overgemaakt, dan zijn we verkeerd bezig.

Mijnheer van Rouveroi, ik heb het rapport van december bereidwillig overgemaakt, maar ik vind niet dat het mijn taak is om alle informatie van het departement aan u allemaal te bezorgen. Het is helemaal niet uit minachting. Alle belangrijke informatie zult u krijgen. Maar we zijn verkeerd bezig als we alle voorbereidende informatie van alle departementen aan u allen overmaken. We moeten de traditie die ook mijn voorgangers hadden met het monitoringcomité, kunnen blijven bewaren. Het gaat om informatie aan de regering waarmee de regering beslissingen moet nemen, en die beslissingen moeten door het parlement worden gecontroleerd.

De voorzitter: Ik zou nog iets willen toevoegen, want het gaat toch om informatie aan het parlement.

We hebben van de minister ook duidelijk gehoord dat in het verleden de prognoses van het monitoringcomité niet klopten. Minister Van Mechelen heeft dikwijls veel hogere overschotten gecreëerd dan verwacht. Er was soms tot 300 of 400 miljoen euro meer overschot. Ik heb hier toen nooit een interpellatie gehoord, ook niet van de oppositie – en ik zat toen in de oppositie – om de minister te verwijten dat hij het parlement verkeerd had voorgelicht omdat het overschot hoger was dan verwacht.

Er is een groot misverstand over de rol van het monitoringcomité. Het comité maakt voorspellingen in bepaalde hypothesen. U weet ook hoe het einde van het jaar verloopt: in bepaalde omstandigheden zijn de onderbenutting en de ontvangsten meer of minder. We hebben in het verleden ook vaak een discussie gehad over de kasresultaten, wat nog iets anders is dan het vorderingensaldo. Dat is vaak ook onvoorspelbaar. We hebben ooit meegemaakt dat men begin december verwachtte dat het kasoverschot totaal negatief zou zijn maar dat het enorm positief uitviel.

Als men op elk moment van het jaar al die dingen hier moet gaan bespreken, dan is er geen beleid meer mogelijk en dan wordt de minister voortdurend geconfronteerd met die cijfers en die prognose enzovoort. Een begroting is een raming, een prognose. Men kan het beleid niet veroordelen op basis van een prognose.

De heer Sas van Rouveroi: Voorzitter, ik was nog bezig, maar ik kan me voorstellen dat u het intussen vergeten bent. Ik dank u intussen voor uw bijkomende uitleg. U voelt zich

duidelijk aangesproken, maar u bent een zeer enthousiaste voorzitter en ik vergeef het u dus graag.

Ik neem akte van het antwoord van de minister en ik heb er toch geen goed gevoel bij. Het gevoel dat ik heb, is hetzelfde als wat ik had bij de inspectieverslagen van de Inspectie Financiën. Die verslagen worden ook niet altijd overgemaakt. Wij zitten hier om u te controleren, maar die controleopdracht kunnen we maar goed doen als we maximaal worden geïnformeerd.

De voltallige oppositie, gesteund door het Rekenhof en door uw eigen expert op basis van de bewoordingen in zijn mail, is tot de vaststelling gekomen dat u de cijfers niet zou halen. Minister, de enige die niet tot die vaststelling komt, bent u. Dat is bijzonder merkwaardig.

Nog eens over die relatie tussen u en het ambtelijk monitoringcomité. Ik neem aan dat het ons niet is toegelaten om rechtstreekse vragen te stellen aan de heer Van der Borgh. Dus richt ik die vraag tot u, tenzij u toelaat dat de heer Van der Borgh erop antwoordt. Mijn vraag is gewoon: leg eens uit hoe de relatie is met dat ambtelijk monitoringcomité, dat schriftelijk verslag uitbrengt. Dat hebben we gelezen in het verslag van 17 december. Is dat het enige contact, het enige moment waarop aan informatie-uitwisseling wordt gedaan tussen aan de ene kant dat ambtelijk comité en aan de andere kant de minister? Ik mag hopen dat dat niet het geval is. Ik heb het over de periode voorafgaand aan 17 december. Mijn vraag is of er intens, dagelijks of wekelijks, contact onderhouden wordt over de evolutie van de begroting?

Minister Philippe Muyters: Mijnheer van Rouveroi, ik heb dit daarnet beantwoord. Ik heb u gezegd dat we per mail en in de contacten tussen het kabinet en het departement op de hoogte waren, vroeger dan 17 december. We zitten in hetzelfde gebouw. Natuurlijk zijn er dagelijks contacten tussen het kabinet en de administratie. Met vier medewerkers voor Financiën en Begroting is er een intense relatie tussen het departement en het kabinet. Uiteraard. Dat telt hier en dat telt overal waar ik bevoegd ben.

De heer Sas van Rouveroi: Dan mag ik aannemen dat uw expert ook aanwezig is op dergelijke momenten en dat hij dus over informatie beschikt, niet alleen op basis van het rapport zoals het geschreven is, maar ook op basis van de contacten die er waren, en die informeel waren, waar op zich niets mis mee is. Op basis van die informatie heeft hij dan gezegd: minister, u vergist zich.

Minister Philippe Muyters: Ik begrijp nu al twee dingen. Ten eerste dat het moeilijk te begrijpen is en ten tweede dat de persoon in kwestie niet de persoon was die dit opvolgde. Ik heb niet de mogelijkheid om al die vier mensen die dingen te laten opvolgen. Er is een taakverdeling. Hij volgde dat niet op. Ik heb hem wel gevraagd om het rapport over te maken. Dat is waarschijnlijk de reden van de misvatting van de persoon in kwestie. Hij was niet degene die deze zaken opvolgde. Daardoor is dit kunnen gebeuren.

De heer Sas van Rouveroi: Ik heb nog een allerlaatste bedenking over ‘de grove borstel’. Minister, ik meen te hebben begrepen dat u dit omschrijft als ‘voorzichtig zijn’. Is dat de omschrijving die u hiervoor gebruikt?

Minister Philippe Muyters: Ik heb uitgelegd hoe we van 1 miljard euro naar 798 miljoen euro zijn gegaan. Wij hebben dat afgerond naar beneden, naar 750 miljoen euro. 750 miljoen euro onderbenutting is budgetmatig voorzichtiger dan 798 miljoen euro. Dat is er gebeurd.

De heer Sas van Rouveroi: Dus begrijp ik het goed dat het beeld van de grove borstel moet omgezet worden in het beeld van gewoon voorzichtig zijn? Dan snap ik niet dat er staat: “(geven we uiteraard ook nooit toe)”. Leg dat eens uit. Wij kunnen dat alleen maar lezen, hé.

Minister Philippe Muyters: Ik kan natuurlijk niet de gedachten van iemand van mijn kabinet van twee jaar geleden meegeven. Ik heb u heel duidelijk aangetoond hoe we tot die raming zijn gekomen, een raming die gestart is dik boven het miljard euro, naar 1 miljard euro is gegaan en uiteindelijk naar 798 miljoen euro. We hebben dan die 798 miljoen euro

naar 750 miljoen euro gebracht waarbij we heel dicht zaten bij wat de SERV heeft voorgesteld. Veel nattevingerwerk was dit niet.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Minister, ik dank u voor het zeer omstandige antwoord. Als de heer Vereeck besluit dat hij zelfs antwoorden heeft gekregen op vragen die niet gesteld werden, heeft hij deels gelijk. Ik zal toch de tekst die we straks zullen krijgen, zeer nauwgezet lezen om een echt goed beeld te hebben.

Wat betreft de monitoringrapporten, zijn er twee tegenstellingen. Aan de ene kant steunt u heel sterk op die rapporten en wordt er heel sterk mee gewerkt, maar aan de andere kant hoor ik voortdurend de relativiteit ervan verkondigen. We hebben hier een hele rel waarin die monitoringrapporten heel belangrijk zijn, maar ik hoor voortdurend zeggen dat die monitoringrapporten toch maar niets zijn. U haalt ze wel als argument aan om uw beleid op te steunen. Dat is een tegenstelling.

Een tweede tegenstelling in verband met die monitoringrapporten is dat u zegt dat u het parlementair controlerecht helemaal niet wilt inperken en dat volledig wilt respecteren. Aan de andere kant zegt u dat u niet bereid bent om die rapporten, zelfs na een beslissing, ter beschikking te stellen. Ik begrijp niet waarom een totale transparantie niet mogelijk zou zijn. U maakt uw beslissing op basis van die monitoringrapporten. U beslist en dan krijgen wij inzage op welke gronden u hebt beslist. Ik zie dus niet in waarom dat niet zou kunnen.

Daarnet stelde een vorige spreker dat u wel een omstandige uitleg geeft, maar dat er weinig gegevens à decharge worden geleverd, en dan heeft dat daarmee te maken natuurlijk. Het gaat over zaken van twee jaar geleden, met heel wat elementen. Er wordt een indruk gewekt, niet door ons maar door uw medewerker. Dan krijgen we een beeld. U maakt daar een verhaal rond, u reconstrueert dat. Als de indruk die werd gewekt, niet door ons, maar door uw medewerker, niet wordt weggenomen, dan hebben we wel nog een probleem.

Ik zit nog maar 2,5 jaar in dit parlement en in deze commissie. Ik merk dat er bij elke budgetbespreking en budgetcontrole discussies zijn over de onderbenutting. Er zijn discussies over de manier waarop onderbenut wordt. U geeft daar nu inderdaad uitleg over, maar het zou beter zijn indien u meer uitleg geeft bij hoe er zal worden onderbenut – en u hebt daar in de laatste bespreking al een aanzet toe gedaan.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik reageer even op “we werken daarmee en het is toch relatief”. Dat is natuurlijk zo. Ik ben econometrist en ik heb nog nooit gedacht dat een econometrisch model mij de exacte informatie zou geven, maar het geeft een indicatie. Het geeft een indicatie dat er moet worden ingegrepen, dat was bijvoorbeeld het geval in november, en dan doen we dat ook. Maar ja, het is relatief, dit is geen exacte wetenschap, de raming van een begroting is geen exacte wetenschap.

Het controlerecht. Het afsluitend monitoringrapport nadat alle beslissingen zijn genomen, stellen we eigenlijk altijd ter beschikking. In de toekomst zullen we het bij het definitief afsluiten van het jaar ter beschikking stellen. U mag dit noteren, ik wil het geven na alle beslissingen, na alle afspraken. U krijgt het dan. Ik gebruik het ook als basis voor de voorstelling in december van de afsluiting van het jaar.

De opmerking over de onderbenutting vind ik niet helemaal correct. U weet dat wij een vaste methodologie gebruiken sinds de budgetcontrole 2010. Die is ook voorgelegd aan het Rekenhof en het Rekenhof heeft sindsdien telkens opnieuw, hier in de commissie gezegd dat de raming van de budgetcontrole conform die methodologie was.

Ik kan de methodologie nu direct in detail uitleggen. Van de laatst beschikbare onderbenutting die we kennen, halen we eenmalige maatregelen af. We zetten die af tegenover de betaalkredieten en daar krijgen we een percentage van. Dat percentage wordt

gebruikt en het wordt vermenigvuldigd met de betaalkredieten van het jaar daarop. Daarop wordt nog een correctie gedaan voor nieuwe maatregelen, omdat we weten dat die later van start gaan.

U weet dat. Ik heb dat elke keer opnieuw uitgelegd. Het Rekenhof heeft dit ook gecontroleerd, elke keer opnieuw. U kunt het oneens zijn met deze methodologie, maar zeg niet dat ik er wat duidelijker over moet zijn!

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, minister, mijn vraag is ingegeven door de woorden van de sprekers van de oppositie die ik hier heb genoteerd: geloven, gevoelen en indrukken. Het zijn drie begrippen die zich eerder in de sfeer van het subjectieve situeren dan wel van het objectieve. Ik zou de kerntaak van het parlement even in ogenschouw willen nemen, dat is het beleid controleren, ook op de feiten en de daden die de regering stelt.

Minister, u hebt op basis van een korte historische reeks geprobeerd om empirisch aan te tonen dat de onderbenutting toeneemt naarmate het jaareinde dichterbij komt en dat zich daarmee een tekort of een overschot uitdiept. U hebt ook aangetoond dat het systeem van het monitoringcomité dat niet adequaat volgt, maar dat ook daar een zekere voorspelbaarheid in zou zitten, een voorspelbaarheid die door de regering moet worden ingeschat.

Als we daar gewoon kritisch naar kijken, kunnen we over deze sequens zeggen dat er onvoldoende een omkerende trend is ingeschat en dat bijvoorbeeld door de blokkering die in 2009 werd ingevoerd, er in een keer heel veel vet van de soep was en dat men veel sneller de soep is beginnen op te eten. We zouden kunnen zeggen dat het inderdaad geen goede optie is gebleken om in te zetten op besparingen op de lonen van het onderwijzend personeel, eenvoudigweg omdat dat niet kan, omdat je geen vervangingen kunt doen, omdat de indexering speelt enzovoort. Het zijn inschattingen geweest die op dat moment nog bediscussieerd werden en die achteraf gezien – maar dit is in hoge mate het verleden voorspellen – aanleiding hebben gegeven tot een verhoogd tekort.

Mijn vraag is eigenlijk of daar sindsdien een aantal lessen uit werden getrokken, of met andere woorden het econometrisch model van de budgetmonitoring werd bijgesteld en dat men via voortschrijdend inzicht de historische reeks verder opbouwt om dichterbij het reële resultaat te zitten met de monitoring. Het antwoord op deze vraag zou ons wat wijsheid bijbrengen in deze discussie.

Minister Philippe Muyters: Met uw goedvinden, mijnheer Van Malderen, laat ik de heer Van der Borght deze vraag duidelijk beantwoorden.

De heer Hedwig Van der Borght, secretaris-generaal van het Departement Financiën en Begroting: Het is juist dat het monitoringrapport zeker in het begin een aantal problemen bevat omdat we ook niet alle fenomenen direct onder controle hebben. Ik geef u één fenomeen mee. U sprak van de wedde-uitgaven van Onderwijs. Als u de wedde-uitgaven in de begroting bekijkt en u vergelijkt die met de weddemassa die we doorkrijgen van Onderwijs, dan lijken die niet op elkaar. Dat komt doordat in de uitvoering, het departement Onderwijs ook nog andere weddes betaalt dan de weddes waarover u stemt. Het departement betaalt bijvoorbeeld rechtstreeks de weddes van het hoger onderwijs buiten de universiteiten.

U moet al die correcties maken. U moet ze kennen van elk van die meer dan honderd instellingen en van alle specialiteiten. Geleidelijk aan proberen wij, jaar in jaar uit, te leren uit de fouten die erin voorkomen. Op die manier gaan ze er stilaan uit. Het proces blijft hoe dan ook, zoals door de minister werd aangegeven, een prognosetechniek.

Een van de punten – de minister gaf u de lijst – was dat wij onze collega's op 17 december onvoldoende hadden ingeschat, waarschijnlijk terecht, want zij wilden er in twee dagen tijd in geslaagd zijn om 140 miljoen euro aan uitgaven te doen. Als men dat extrapoleert op 365 dagen, dan krijgt men een heel zware overbenutting. Dat hadden we niet ingeschat omdat

bepaalde dossiers al klaar lagen. Men wist dat de begroting zou worden goedgekeurd en bekrachtigd. Dan kan men niet inschatten welke collega die dossiers klaar liggen heeft. Een aantal elementen zullen we nooit kunnen inschatten omdat we ook niet gaan spioneren bij de collega's. Dat is ook niet onze taak. Wij proberen op een correcte, objectieve en vaak vriendschappelijke manier te checken wat er al dan niet verkeerd kan zijn aan de pure extrapolaties die men zou kunnen doorvoeren.

Ik heb iedereen, ook deze minister, er altijd voor gewaarschuwd niet de toestand van 10/12 te nemen en daar 2 maanden bij te tellen. Dan is men totaal verkeerd. Men moet rekening houden met een heel groot aantal fenomenen. Wat we wel correct hadden ingeschat, was dat Onderwijs niet de besparingen zou realiseren waaraan men had gedacht. Dat wisten wij in oktober. Op dat moment konden wij via de RSZ-aangifte checken wat de weddes waren. Weddes zakken niet zomaar. Ongeveer half november hebben wij dan ook aan de minister gemeld dat de onderwijsuitgaven niet zouden uitkomen op wat er in de begroting was vastgelegd. Dat was ook logisch: zonder maatregelen dalen de weddes immers niet.

Wij proberen elk jaar te leren uit de fouten die we hebben vastgesteld. We controleren ex post telkens opnieuw waarom er afwijkingen waren. Telkens opnieuw proberen we na te gaan of er methodes zijn om te leren uit die fouten en of we die fouten in de toekomst kunnen vermijden. Sommige zaken zijn wellicht nooit te vermijden.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Na het antwoord van de minister is het aan het parlement om een aantal conclusies te trekken. In zijn antwoord heeft de minister de aantijgingen sterk weerlegd.

Ik dank de heer Van der Borghet voor zijn aanwezigheid. Een en ander geeft blijk van het feit dat hier een beleid wordt gevoerd met het departement. Uit het antwoord van de minister blijkt ook dat er overleg wordt gepleegd.

We zijn hier aan het eind van deze interpellatie een perceptieverhaal aan het scheppen van believers en non-believers. Men mag weerleggen wat men wil, maar er zal wel wat blijven hangen of het zal wel weer fout zijn.

Het gaat hier over het laatste monitoringrapport van 1,06 miljard euro waarover de minister gelogen heeft. Vorige week hebben we hier een gedachtewisseling gehad over het afsluiten van de begroting van vorig jaar. Een eminent Open Vld-collega van deze commissie sprak nagenoeg letterlijk de volgende woorden uit – ik heb wel het verslag nog niet, wat overigens geen verwijt is – toen het ging over een overschot van 97 miljoen euro: “Eigenlijk is dat een evenwicht.” 97 miljoen euro is dus eigenlijk nul als men dat bekijkt op een pakket van 23 of 24 miljard euro. Als het over twee jaar geleden gaat, dan is 60 miljoen euro een leugen die we blijkbaar echt niet kunnen nemen.

Ik ben heel blij met het antwoord waarin ook de monitoring in zijn juiste context is geplaatst. Het gaat niet om een wetenschap. Ik raad de minister en de heer Van der Borghet dan ook aan om zo verder te doen.

De voorzitter: De heer Caluwé heeft het woord.

De heer Ludwig Caluwé: Ik sluit me aan bij de heren Van Malderen en Van Dijck. We hebben de oppositie met veel misbaar brand horen roepen. We hebben echter nergens een vuurhaard aangetroffen. De oppositie doet dat dikwijls, ook vanochtend nog. Het ging over Uplace en de bodemsanering. Nochtans blijkt dat dit een decretale verplichting is. Meer zelfs, indien Uplace zou plaatsvinden, dan zou men het zelfs goedkoper kunnen doen dan als het louter en alleen op basis van de decretale verplichting is.

De oppositie roept de laatste tijd wel vaker dat er brand is. De facto is dat helemaal niet het geval. Ik moet de oppositie niet leren hoe ze oppositie moet voeren, maar als het ooit eens

echt zal branden – ik veronderstel dat het nooit zal gebeuren –, dan zal men ook niet meer naar hen luisteren.

De heer Hermes Sanctorum: Ik zal dit punt straks in de discussie met minister-president Peeters aanhalen. Mijnheer Caluwé, u spreekt over compostvaten en dergelijke meer. Dit is een zaak waarin de Vlaamse Regering in de fout is gegaan.

De voorzitter: Mijnheer Sanctorum, u hebt het woord niet. U kunt aan de minister-president nog vragen stellen die trouwens niet geagendeerd zijn. Voor zover ik weet, is Uplace niet aan de orde.

De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: We nemen in de commissie het beleid van de minister op de korrel over de dossiers inzake Aquafin en Ethias. Dat zijn technische en budgettaire dossiers. Men kan twee soorten debat voeren: over de inhoud en over de spelregels. Ik geef toe dat het hier gaat over de spelregels, en veel minder over de inhoud van het dossier.

Minister, ik heb inderdaad een aantal argumenten gehoord waaruit blijkt dat u tot de conclusie bent gekomen die u hebt menen te moeten trekken. Ik heb ook een aantal nieuwe elementen gehoord. Tot slot ben ik tevreden met de toezegging het monitoringrapport systematisch ter beschikking te stellen.

Minister Philippe Muyters: Het gaat om het laatste monitoringrapport, van eind december.

De heer Lode Vereeck: Het laatste monitoringrapport waarop u zich baseert.

Minister, ik hoop dat u begrijpt dat bij mij een zweem van twijfel is ontstaan. Ik tracht het zeer genuanceerd te formuleren. In november is gebleken dat er een bijkomend tekort van 200 miljoen euro was. U hebt bijkomende maatregelen genomen. In december bedroeg de schatting 60 miljoen euro. Hierop hebt u geen bijkomende maatregelen genomen. Uiteindelijk is gebleken dat het tekort 200 miljoen euro bedraagt.

Die twijfel is nog gevoed door de mail en door wat op uw kabinet gebeurt. Minister, als interpellant zou ik dan ook willen eindigen met de dringende vraag om in uw kabinet orde op zaken te stellen. De discussie zelf zullen we dan morgen voortzetten.

De voorzitter: Dank u voor deze serene bespreking.

Het incident is gesloten.

■

Interpellatie van de heer Filip Watteeuw tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de communicatieblunders van een minister van de Vlaamse Regering en van de regering in het algemeen
- 64 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Voorzitter, ik wil de minister-president een aantal vragen stellen uit bekommernis om de cohesie van de Vlaamse Regering. Ik stel vast dat we ondertussen wat minder publiek hebben. Dat ligt allicht niet aan de minister-president.

De Vlaamse Regering heeft de voorbije 2,5 jaar een aantal pijnlijke momenten gekend. Het ene incident was al pijnlijker dan het andere. Ik hoef hier niet te verwijzen naar de teflon- en betonmail van minister Lieten. Daar is de voorbije weken al voldoende naar verwezen. Er zijn ook incidenten geweest met betrekking tot I-Cleantech, de herstructurering van de provincies en dergelijke.

Aan die lijst van incidenten hebben de uitgelekte mails van het kabinet van minister Muyters nog wat incidenten toegevoegd. We kunnen daar lang, intens en met veel emoties over praten. Het gaat hier echter om meer dan enkele uitgelekte mails. Ik zou enkele dossiers naar voren willen brengen waaruit blijkt dat een en ander misloopt.

We zullen het straks blijkbaar niet meer over de belasting op de inverkeerstelling (BIV) hebben. Het is echter duidelijk dat er een probleem is. Het ontwerp van decreet wordt vanuit verschillende hoeken aangevochten. De automobilistenverenigingen, de milieubeweging en allerlei andere organisaties en mensen vechten dit aan. Dit maakt het ontwerp van decreet nogal twijfelachtig. Er is nochtans gedurende maanden over gezwegen of geheimzinnig gedaan.

Over de begroting hebben we het in de plenaire vergadering al gehad. In december 2011 is hierover een actuele vraag gesteld. Minister Muyters heeft uitgepakt met een begrotingsoverschot. De oppositie heeft samen aangekaart dat de begroting 2012 in feite een virtuele begroting is. Minister Muyters wilde hier niet op ingaan. Hij bleef maar volhouden dat alles in orde was. Het leek wel alsof hij de indruk wou wekken: alles gaat goed, alles is onder controle, er is geen enkel probleem, kijk eens hoe goed ik mijn werk hier doe.

De minister-president heeft die boodschap tijdens een interview op 2 januari 2012 zelf gecounterd. Tijdens dat interview heeft de minister-president in feite het beeld geschetst dat de oppositie eerder al had gebruikt.

Ook over de hypothecaire aftrek is al uitvoerig gepraat. De communicatie over dit onderwerp heeft voor heel wat onzekerheid gezorgd. Volgens mij heeft minister Muyters hierover niet goed gecommuniceerd. Ik wil de daarnet gevoerde discussie niet herhalen. Iedereen weet waarover het gaat.

Dit is een zaak van de hele Vlaamse Regering. De schuld ligt niet enkel bij minister Muyters, de hele Vlaamse Regering draagt de verantwoordelijkheid. Om die reden richt ik me hier dan ook tot de minister-president.

Mijn eerste vraag is misschien een vraag zonder voorwerp. We zullen dat morgen definitief kunnen vaststellen. Enkele uren na de indiening van mijn interpellatieverzoek heeft de minister-president verklaard dat de Vlaamse Regering nog steeds vertrouwen in minister Muyters heeft. Dat neemt niet weg dat mijn andere vragen hier wel op hun plaats zijn.

Bij de staatshervorming komt er nog heel veel op ons af. Episodes zoals bij de hypothecaire aftrek en de verklaringen van minister Muyters kunnen we ons niet meer veroorloven. Het arbeidsmarktbeleid, het doelgroepenbeleid, het grootstedenbeleid en de gezinsbijlage komen allemaal op ons af. We moeten daarop een antwoord hebben. We moeten schema's klaar hebben om daarmee om te gaan. Wat zult u ondernemen om daarop te reageren? Hoe zult u orde op zaken stellen? Wat zult u doen om de communicatie daarover te stroomlijnen en ervoor te zorgen dat pijnlijke momenten zoals over de hypothecaire aftrek niet meer voorkomen?

Wanneer zult u inzicht geven in de reële cijfers van de begroting 2012? U wilt starten met de budgetcontrole in februari. Tegen april kunt u dan nieuwe cijfers geven. Door alle opschudding die er nu is geweest en om het vertrouwen terug te kunnen winnen van de bevolking in uw beleid, zou het misschien goed zijn om daarmee vroeger te beginnen. U hebt de analyse van de SERV ook gezien, die het begrotingsbeleid een stuk in vraag stelt.

Minister-president, ik heb nog een bijkomende vraag, waarop u ongetwijfeld zo kunt antwoorden. Hoe wilt u ervoor zorgen dat de communicatie en de verklaringen van de ministers meer gestroomlijnd worden, zodat pijnlijke incidenten kunnen worden vermeden? Uiteindelijk zijn die voor niemand goed, niet voor de meerderheid, maar ook niet voor de oppositie, niet voor de politiek als geheel.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer Watteeuw, voor een ernstige begrotingscontrole moeten alle laatste parameters bekend zijn. Dat hangt ook af van wat het Planbureau en het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) presenteren. We kunnen pas een ernstige begrotingscontrole doen op basis van de laatste cijfers die van de betrokken instanties komen. Qua agenda hangt dat ook wat af van derden.

Daarnet hebben we minister Muyters gehoord over uw eerste stellingen over de zogenaamde onduidelijkheden rond het pakket bevoegdheden dat van het federale naar het Vlaamse niveau komt. Minister Muyters heeft duidelijk gezegd dat hij zelf en alle leden van zijn partij enthousiast met de minister-president die nieuwe bevoegdheden zullen voorbereiden en uitvoeren. Op 15 februari is er die nota van de Vlaamse administratie. U ziet spoken. Wat de voorbije week is gebeurd, wordt opgeblazen door de oppositie in een flauw politiek spelletje.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Minister-president, collega's, ik kan me aansluiten bij de woorden van de heer Van den Heuvel, om maar te zeggen hoe sterk deze meerderheid inderdaad aan elkaar hangt. Mijnheer Watteeuw, kom nog vaak naar voren met zulke elementen, en u maakt de cohesie enkel sterker. *(Opmerkingen van de heer Filip Watteeuw)*

Je kunt natuurlijk naar woorden luisteren met de intentie om er iets achter te zoeken. Namens de N-VA wil ik heel duidelijk volgende stelling naar voren schuiven: doordat wij verantwoordelijkheid nemen in deze Vlaamse Regering, zullen wij met de nodige ernst en de nodige correctheid handelen voor bevoegdheden die overkomen. Het beleid in Vlaanderen heeft dat nodig en heeft daar baat bij. Dat engagement is er van ons ten volle.

Maar u kunt niet van ons verwachten, mijnheer Watteeuw, dat we een glazen bol hebben om te weten wat nog niet geweten is, pasklare antwoorden te geven voor hoe we zaken in de toekomst aanpakken. Wij bereiden ons voor, als partij, als Vlaamse meerderheid, als Vlaamse Regering, om engagementen aan te gaan, waar de burger finaal beter van wordt. Dat is onze enige betrachting. In die optiek wens ik, minister-president, dat er van onze kant geen enkele twijfel over bestaat.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, ik vrees dat ik in herhaling moet vallen, maar goed, uit respect voor de commissie en ook wel voor de oppositie wil ik graag nog even antwoorden op de vragen van de heer Watteeuw.

Mijnheer Watteeuw, uw eerste vraag uit uw schriftelijke tekst hebt u niet herhaald: of er een probleem zou bestaan wat mij betreft in verband met het vertrouwen en het functioneren van minister Muyters. Het antwoord daarop is heel duidelijk: neen. Het vertrouwen in Philippe Muyters als collega is door de hele Vlaamse Regering herbevestigd. Dat functioneren is geen enkel probleem. Ik ga ervan uit dat minister Muyters daarstraks tekst en uitleg heeft gegeven en dat daarmee ook het parlement volledig is geïnformeerd.

In verband met de initiatieven voor en de opvolging van de staatshervorming is ook al gezegd dat wij in november vorig jaar al de administratie de opdracht hebben gegeven om tegen 15 februari een rapport op te maken inzake de bevoegdheden, budgettaire middelen en personeelsbezetting. Het Departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid (DAR) heeft de centrale en coördinerende rol in de voorbereiding van die overdracht van bevoegdheden. Er zal – hopelijk – een inventaris in dat rapport terug te vinden zijn, met de concrete implementatie. Dat was toch de vraag. Dat rapport zal ons rond 15 februari worden bezorgd.

Dat we de administratie daar zo snel bij betrekken, is heel belangrijk. In het verleden heeft ze al fiches opgemaakt, die wij ook aan het parlement hebben overgemaakt en waarvan vriend en vijand gebruik hebben gemaakt. De administratie heeft ter zake een heel belangrijke rol te spelen. Ik wil de collega's van Groen zonder uitroepetekens nog eens herinneren aan

AGALEV, ook zonder uitroepteken, bij de vorige staatshervorming, in 2001. U moet er de Handelingen van juli 2001 nog eens op nalezen. *(Opmerkingen)*

De heer Eric Van Rompuy: Goed luisteren, mijnheer Sanctorum. U bent nog jong.

Minister-president Kris Peeters: Noch u, noch de heer Watteeuw was er toen bij. Dat is echt interessante lectuur. De heer Van Hauthem was er wel bij. *(Opmerkingen)*

De heer Eric Van Rompuy: Luisteren, mijnheer Sanctorum! Dan leert u iets bij!

Minister-president Kris Peeters: Ik kan u één ding verzekeren. Toen heeft men de administratie geen opdracht gegeven. De administratie is daar toen helemaal niet bij betrokken. Als we dat lezen, was het enige discussiepunt de vraag of mevrouw Dua of iemand van de VLD nu landbouw moest krijgen. Over de voorbereidingen op een staatshervorming moet Groen – vroeger AGALEV – dus eens in eigen boezem kijken en niet te hoog van de toren blazen. *(Opmerkingen van de heer Filip Watteeuw)*

Dat is geen trauma. Ik heb geen trauma's: maak u daar geen zorgen over. *(Opmerkingen van de heer Filip Watteeuw)*

Mijnheer Watteeuw, wilt u dat ik antwoord?

De voorzitter: Ik zou sereniteit willen vragen.

Minister-president Kris Peeters: Ik heb er ook op aangedrongen dat men federaal zo snel mogelijk vooruit zou gaan met dat uitvoeringscomité. Dat hebt u ook allemaal gehoord. Groot was mijn verbazing toen de voorzitter van Groen zonder uitroepteken op de radio zei dat dit uitvoeringscomité in maart zal bijeenkomen. Nochtans is er nog heel de maand februari, die een extra dag heeft. *(Gelach)*

Misschien wil uw voorzitter in februari met andere dingen bezig zijn. Ik weet het niet. Ik hoop dat dat federale uitvoeringscomité zo snel mogelijk bijeenkomt om een en ander uit te werken. Er bestaat immers nog grote onduidelijkheid bij sommigen die ook mee hebben onderhandeld, heb ik ook begrepen van uw voorzitter.

Vlaanderen moet dus de nodige voorbereidingen nemen. Ook federaal moet koortsachtig worden doorgewerkt. Ik hoop dat dit ook in februari zal gebeuren, tenzij sommigen de krokusvakantie zeer ruim willen toepassen. Ik heb ook gepleit voor het organiseren van een overleg met de Federale Regering in die transitieperiode. Dat uitvoeringscomité bestaat immers uit de onderhandelaars. Op die manier kunnen we discussies en misverstanden voorkomen.

In de huidige timing wordt gemikt op 2014. De heer Van Hauthem heeft daar een actuele vraag over gesteld. BHV zou iets vroeger gebeuren. Als we naar die timing kijken, zal daar op Vlaams niveau zeker over kunnen worden gediscussieerd. Dat is trouwens zondag al gebeurd in De zevende dag, heb ik kunnen vaststellen.

Dan was er de vraag over de begroting en de raming. Mijnheer Watteeuw, u hebt me gevraagd wanneer ik de echte begrotingscijfers kan krijgen. Als u ze hebt, geef ze me nu. U hebt ze echter niet en ik heb ze al evenmin. *(Opmerkingen van de heer Filip Watteeuw)*

U zegt dat ik daarvoor moet zorgen. Dat komt. Het economisch budget komt van het Federaal Planbureau en de Nationale Bank. Ik kan alleen maar, samen met u, vragen dat zo snel mogelijk te bezorgen. Als we proberen ons maximaal te baseren op cijfers van het Federaal Planbureau, en we maken een begroting op basis daarvan, dan hebt u nog commentaar, dan vindt u dat achterhaald. We gaan niet aan nattevingerwerk doen. We zouden kunnen zeggen: het is waarschijnlijk 0,5, of misschien 0,4 procent, whatever. Ik weet niet wat uw idee ter zake is. Waarschijnlijk hebt u er nog niet echt een uitgesproken mening over, maar u vraagt ons wel dat te doen.

Ik heb er bij de federale overheid op aangedrongen die cijfers zo snel mogelijk te krijgen. Dan kunnen we daarmee werken. Er is afgesproken dat we zo snel mogelijk hierheen komen. De oppositie zegt – terecht – dat de begroting weliswaar is goedgekeurd, maar dat ze dat vrij snel in de commissie wil. De heer van Rouveroi heeft dat gevraagd. Ik heb toen toegezegd dat we met een bijblad zouden werken, dat alles om u heel snel die gelegenheid te geven. Voorzitter, stel dat we dit voltooien in de krokusvakantie, dan hoop ik dat dit geen reden is om de commissievergadering niet te laten plaatsvinden. *(Opmerkingen)*

Dat is misschien interessant om mee in overweging te nemen. Ik wil dit zo snel mogelijk afronden.

De oppositie doet wat ze niet laten kan, maar ik vind dat ze toch eens goed moet nadenken. Ik heb begrepen dat dit daarnet aan bod is gekomen. Als coördinerend minister heb ik inspanningen gedaan om u het antwoord over Uplace zo snel mogelijk te bezorgen, tijdens de kerstvakantie enzovoort. Dan is er iemand van de oppositie die zegt dat hij zo lang heeft moeten wachten, en die verwijst naar de voorzitter. Als u dat sfeertje wilt creëren, dan doet u dat maar, maar dat zal voor niemand goed zijn. Ik kan u alleen verzekeren dat er absoluut aan gewerkt is om zo snel mogelijk te antwoorden. Wat nu dankzij de heer Sanctorum de media heeft gehaald, klopt niet. Dat zoiets in een kwaliteitskrant komt, vind ik spijtig.

Minister Schauvliege heeft daar al op gereageerd. Ik heb de documenten bij me. U weet zeer goed wat in de brief van het Rekenhof staat. U hebt niet alles gezegd wat in die brief staat. U weet zeer goed dat in mijn antwoord staat dat de informatie die ik van de collega's heb gekregen, geen budgettaire implicaties inhoudt. U weet zeer goed dat OVAM in september 2010 een beslissing heeft genomen, los van heel dat Uplace. U hebt in de media de indruk gewekt dat we informatie achterhouden. Dat is heel laag-bij-de-gronds en bovendien niet correct.

De oppositie doet wat ze wil. Ik heb daar geen probleem mee. Ik wil trouwens niet de hele oppositie over dezelfde kam scheren, maar u moet goed weten waar u mee bezig bent.

De voorzitter: Neen, mijnheer Sanctorum, de interpellatie komt van de heer Watteeuw, u kunt niet het woord krijgen. Ik ga niet iedereen aan het woord laten.

De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Als de minister-president het nodig vindt om een parlementslid zo aan te vallen, dan moet die het woord kunnen krijgen. Dat is toch maar normaal! Dit is niet correct!

Minister-president, u kunt natuurlijk doen alsof er geen vuiltje aan de lucht is. U kunt doen alsof de regering een toonbeeld is van cohesie, dat iedereen elkaar graag ziet, dat u elke morgen een sessie houdt om elkaar te steunen en elke avond om elkaar te bedanken. *(Gelach)*

U doet maar.

Die korte periode van 2004 tot 2009 waarin CD&V niet aan de macht was, moet onvoorstelbaar moeilijk geweest zijn. *(Opmerkingen)*

Iedere keer opnieuw verwijst u daarnaar. Dat moet u ongelooflijk veel pijn doen. *(Opmerkingen van de heren Kris Van Dijck en Eric Van Rompuy)*

Dat moet een moeilijke periode geweest zijn. U kunt natuurlijk verwijzen naar het moeilijke jaar 2003, maar wat zal dat zijn als CD&V opnieuw een klap krijgt? Ik volg af en toe de peilingen. Dat zal nog veel erger zijn. Dat zal pas een trauma veroorzaken.

Inzake het uitvoeringscomité en de staatshervorming maakt u er zich toch gemakkelijk van af, minister-president. U verwijst naar mijn voorzitter.

Minister-president Kris Peeters: Is het niet juist misschien?

De heer Filip Watteeuw: Ik denk dat uw voorzitter daar ook bij betrokken was!

Als u zo vooruitziend bent en u zegt “februari”, waarom heeft uw voorzitter dat dan niet verdedigd? Trouwens, de gsm van uw voorzitter lag altijd open tijdens de zware besprekingen omdat er een rechtstreekse lijn moest zijn naar u. Zeg nu niet dat dit aan ons ligt! Uw voorzitter is even goed betrokken. Uw partij is even goed betrokken bij de staatshervorming als mijn partij.

Wat de begroting 2012 betreft, wil ik voorstellen dat u eens belt met uw goede vriend Karel Van Eetvelt van de SERV. Hij heeft een serieuze portie kritiek geuit op het begrotingsbeleid van de Vlaamse Regering. Hij zal het beter kunnen uitleggen dan ik. Misschien zult u hem eerder geloven. Ik zou dat toch maar eens doen.

De voorzitter: Het is een traditie om de SERV hier uit te nodigen. We zullen Karel Van Eetvelt, die nu voorzitter is, vragen om binnenkort een toelichting bij hun rapport te komen geven.

De heer Filip Watteeuw: Zou het dan niet goed zijn om de minister-president ook uit te nodigen?

De voorzitter: Nee, mijnheer Watteeuw, zo doen we dat hier niet. Wij organiseren geen confrontaties. De SERV geeft een toelichting bij het advies en wij stellen vragen en gaan met hen in discussie. We hebben dat altijd op die manier gedaan.

De vorige minister van Begroting was het dikwijls totaal oneens met de SERV.

De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, ik vind dit een hallucinante discussie. Het spijt me, mijnheer Watteeuw, ik doe normaal gezien mee met de oppositie, maar in één interpellatie vragen naar de positie van een minister, naar de staatshervorming én naar de begroting, dat is wat veel van het goede. Dan krijgt u natuurlijk zo’n antwoord dat niets ter zake doet. Het zegt in elk geval weinig.

Wij willen hier niet de discussie voeren over de houdbaarheid van minister Muylers in de regering. Dat is een debat voor morgen. Mijn enige vraag is: zult u daar aanwezig zijn?

Minister-president Kris Peeters: Ja.

De heer Joris Van Hauthem: Het zou een beetje gemakkelijk zijn indien de Vlaamse Regering op voorhand zegt dat ze het vertrouwen behoudt. Het is nog altijd het parlement dat het laatste woord heeft. Maar u zult aanwezig zijn, u komt speciaal terug. Goed, dat is het enige dat ik in het kader van deze discussie wilde weten.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Minister-president, het valt me op dat u denkt dat de voorzitter van Groen meer macht zou hebben over de staatshervorming dan uzelf als Vlaams minister-president, omdat hij zogezegd de agenda zou bepalen. Dat lijkt me heel sterk, ondanks het feit dat ik een goed gevoel heb over mijn partij.

Voorzitter, ik zal een interpellatie indienen over Uplace, dus zal ik niet uitgebreid ingaan op de inhoud van het project. Minister-president, ik merk dat u kwaad bent. Wel, ik ben ook kwaad, en ik was blijkbaar niet alleen. Ik heb de gegevens, het totale prijskaartje, begin november gevraagd. Dat heeft heel lang geduurd. Eerst kreeg ik geen reactie en uiteindelijk werd de parlementsvoorzitter ook kwaad. Hij heeft een brief gestuurd, herhaaldelijk e-mails gestuurd ter herinnering, en dan kwam u in de plenaire vergadering, zeggende: ik heb het antwoord.

Minister-president, ik had intussen ook het Rekenhof gevraagd om een overzicht te maken van de kosten voor de Vlaamse overheid. Inderdaad, in dat overzicht van het Rekenhof staat ook de saneringskost voor OVAM. Ik ken de technische uitleg, dat moet u mij niet uitleggen.

Vrijstelling van schuld, inderdaad in 2010. OVAM wacht eigenlijk op de vergunningen voor Uplace om te starten met die sanering.

Minister-president Kris Peeters: Dat is niet verbonden aan projecten.

De heer Hermes Sanctorum: Zonder die sanering gebeurt het project toch niet.

Minister-president Kris Peeters: Zonder dat project wordt het wel gesaneerd. Of is Groen daartegen?

De heer Hermes Sanctorum: Uiteraard zijn we niet tegen een sanering, minister-president, maar u moet ophouden met de indruk te wekken dat die sanering niets te maken heeft met Uplace. Uiteraard heeft het daar wel mee te maken. Als er een op- en afrittencomplex wordt aangelegd ter hoogte van Uplace, dan is dat toch verbonden aan dat project. Als daar een ander project zou worden gerealiseerd, dan zal er waarschijnlijk ook een ontsluiting komen.

Minister-president Kris Peeters: Die sanering heeft niets met dat project te maken.

De heer Hermes Sanctorum: Minister-president, mijn stelling is dat de Vlaamse overheid een fortuin betaalt ten voordele van Uplace. Ik vroeg een correct overzicht van de kosten voor de Vlaamse overheid van alles wat met Uplace heeft te maken, en ik zie dat het Rekenhof blijkbaar ook interpreteert dat de sanering op het terrein van Uplace in de begroting van OVAM terecht komt. U hebt daar geen melding van gemaakt. U zegt zelfs expliciet: er is geen enkele kost op de beleidsdomeinen van Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening. Wel, minister-president, dat blijkt niet correct te zijn. En dat was mijn punt in de kwaliteitskrant. Het is niet omdat u kwaad bent dat er informatie naar boven komt, dat het geen kwaliteitskrant meer is.

Minister-president Kris Peeters: U hebt verkeerde informatie. Inhoudelijk zullen we hier nog verder op ingaan. In de brief die ik heb bezorgd staat: er wordt door de respectieve bevoegde kabinetten bevestigd dat er geen uitgaven door de Vlaamse overheid gedaan zijn.

Ik heb die bevestigingen ontvangen. Op 29 september 2010 is er een vrijstelling verleend door OVAM. Een belangrijke opmerking met betrekking tot de inbreng van OVAM is uiteraard dat dit geen flankerende maatregel is, maar een maatregel die voortvloeit uit de toepassing van het Bodemdecreet.

Los van het project moet men dat hier doen. De vraag was: geef eens een lijst van alle projecten. Ik heb dat gevraagd aan de collega's. En er is nog een tweede element. U hebt het over 1,7 miljoen euro, maar uit het document van OVAM blijkt dat het geïntegreerd wordt aangepakt, en dat het maar 900.000 euro is. Maar dat cijfer hebt u waarschijnlijk niet aan de journalist gegeven omdat u wat sfeer wilde scheppen. Nogmaals, dat is jullie volste recht. Ik waarschuw ervoor dat deze manier van doen eigenlijk niet correct is. Wanneer u zegt dat we zaken achterhouden en een sfeer van leugenachtigheid creëren, is dat niet juist. Ik vind het heel jammer dat u bijdraagt tot een creatie van een sfeertje waar ik absoluut niet van hou. Ik wil alles transparant houden. Dat u dat zo aan een kwaliteitskrant zegt, en dat die dat overneemt, vind ik heel spijtig.

De heer Hermes Sanctorum: Ik ben een parlements lid dat zijn werk doet. Ik las bijvoorbeeld verslagen van de Inspectie van Financiën. Minister-president, u ontzegt ons het recht om die inspectieverslagen zomaar te krijgen. Dit is nog maar eens een voorbeeld dat u de hardwerkende parlementsleden het controlerecht ontnemt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■